

**Sprawozdanie z realizacji zadań
z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy
zastępczej wraz z potrzebami związanymi
z realizacją zadań.**

**Gorzów Wielkopolski
marzec 2023 r.**

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwana dalej ustawą (Dz. U. z 2024 poz. 177 ze zm.), wprowadza obowiązki sprawozdawcze. Obligują one wójtów, kierowników powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do przygotowania opracowań dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy. Obowiązki sprawozdawcze w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynikają z zapisów:

- art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy – (organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy);
- art. 179 ust. 1 ustawy – (wójt składa radzie gminy, roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań);
- art. 182 ust. 5 ustawy - (kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej).

Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2024 r. poz. 177 ze zm.) realizuje zadania gminy i powiatu. Zadania te są realizowane przez Dział Pomocy Środowiskowej, Zespół ds. pieczy zastępczej oraz Sekcję świadczeń ds. pieczy zastępczej.

W niniejszym opracowaniu przedstawiano działania podejmowane przez Zespół ds. pieczy zastępczej w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej w stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka z terenu miasta Gorzowa Wielkopolskiego.

I. ZADANIA GMINY

Podstawowe zadania Działu Pomocy Środowiskowej:

1. Wsparcie rodziny:

- pomoc finansowa;
- praca socjalna;
- poradnictwo rodzinne.

2. Wsparcie asystenta rodziny:

- pomoc w zakresie problemów opiekuńczo- wychowawczych;
- konsultacje w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem;
- poradnictwo ukierunkowane na prawidłowe relacje w rodzinie;
- realizacja ustawy "Za życiem";
- reintegracja.

3. Poradnictwo specjalistyczne:

- konsultacje: psychologiczne, prawne, z lekarzem psychiatrą, instruktora terapii uzależnień i specjalisty ds. uzależnień.

4. Projekty socjalne:

- realizacja projektów socjalnych na rzecz rodziny i dziecka.

5. Placówki wsparcia dziennego:

- pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez wskazanie możliwości skorzystania z oferty placówek wsparcia dziennego.

W 2023 roku wszystkie zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały zrealizowane. Każda rodzina, która znalazła się w trudnej sytuacji otrzymała kompleksowe wsparcie adekwatne do zdiagnozowanych problemów. Dotyczy to zarówno rodzin objętych pomocą Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie oraz tych, które zgłosiły się osobiście lub zostały zgłoszone przez inne instytucje lub otoczenie w celu udzielenia pomocy. Każde zgłoszenie, nawet anonimowe jest weryfikowane i realizowane.

1. Wsparcie rodziny

W Gorzowie Wielkopolskim rodziny mają możliwość skorzystania z kompleksowego wsparcia Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie. Sytuacja każdej z rodzin jest diagnozowana w celu ustalenia potrzeb i planu pomocy. Wsparcie finansowe jest udzielane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w oparciu o obowiązujące kryteria dochodowe. Natomiast z poradnictwa specjalistycznego i pracy socjalnej może skorzystać każda rodzina bez względu na sytuację

dochodową. Wsparcie jest udzielane we współpracy z podmiotami działającymi na rzecz rodziny i dziecka na terenie miasta.

Wsparcie rodziny	2023	2022
ilość rodzin objętych wsparciem ogółem, w tym:	758 (w tym 1142 dzieci)	806 (w tym 1253 dzieci)
objęte pomocą finansową	181	242
z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	323	301
do reintegracji	130	125
zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej	45	34

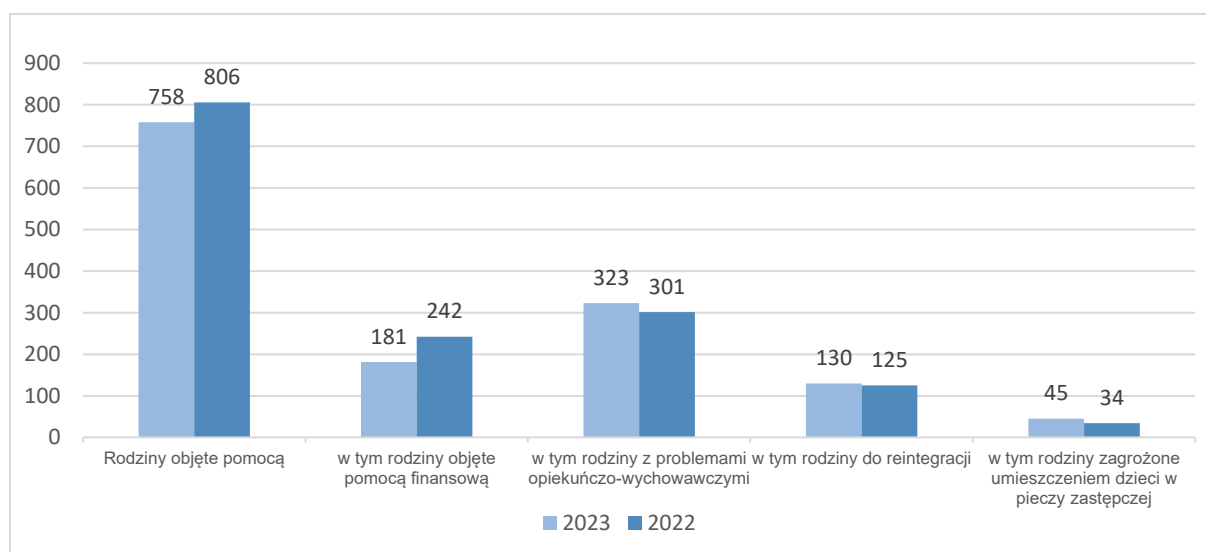
Wsparcie finansowe:

Co do zasady prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom, które spełniają kryterium dochodowe, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021r. w sprawie zweryfikowanych kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (t. j. Dz. U. 2022 r. poz.447), kryteria dochodowe osoby dla osoby w rodzinie wynoszą 600 zł.

Poradnictwo specjalistyczne:

Z poradnictwa specjalistycznego i pracy socjalnej może skorzystać każda rodzina bez względu na sytuację dochodową, wsparcie jest udzielane we współpracy z podmiotami działającymi na rzecz rodziny i dziecka na terenie miasta.

Wsparcie rodziny.

W 2023 roku pomocą objęto 758 rodzin, w tym: 628 rodzin z dzieckiem/dziećmi oraz 130 rodzin do reintegracji (czyli rodzin biologicznych, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej). W grupie 758 rodzin znalazły się także rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (323) i rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej (45). W 2023 roku wyraźnie zmalała liczba rodzin z dzieckiem/dziećmi objętych pomocą. W porównaniu z rokiem 2022 nastąpił spadek o 48 rodziny: w 2022r. rodzin było 806, a w 2023 r. 758. Zdecydowanie zmniejszyła się liczba rodzin objętych pomocą finansową (w 2022 roku: 242 rodziny objęte pomocą finansową zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, a w 2023 roku: 181 rodziny) – świadczy to o lepszej kondycji finansowej rodzin, którzy pomimo przeżywanych problemów w rodzinie przekraczają kryterium dochodowe kwalifikujące do pomocy finansowej. Problemy i trudności życia codziennego w rodzinach objętych wsparciem wskazują na potrzebę wsparcia w formie pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego.

Pomoc finansowa.

W 2023 roku rodziny z trudną sytuacją bytową spełniające kryterium dochodowe (600 zł na osobę w rodzinie), zostały objęte pomocą finansową w formie świadczeń z pomocy społecznej, w tym: zasiłkiem stałym (7 rodzin), okresowym (92 rodziny), celowym na zaspokojenie niezbędnych potrzeb (82 rodziny) oraz zasiłkami celowymi z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” (198 rodzin); pomocą rzeczową w formie paczek świątecznych (70 dzieci objętych żywieniem w szkole). Ponadto rodziny otrzymały wsparcie w formie: świadczeń rodzinnych, świadczenia 500+ i 300+ oraz dodatku mieszkaniowego, oraz na ogrzanie mieszkania. Pracownicy socjalni w ramach pracy z rodziną systematycznie monitorowali wydatki rodzin i racjonalne wykorzystanie otrzymanych świadczeń.

W 2023 roku pomocą objęto 758 rodzin, w tym:

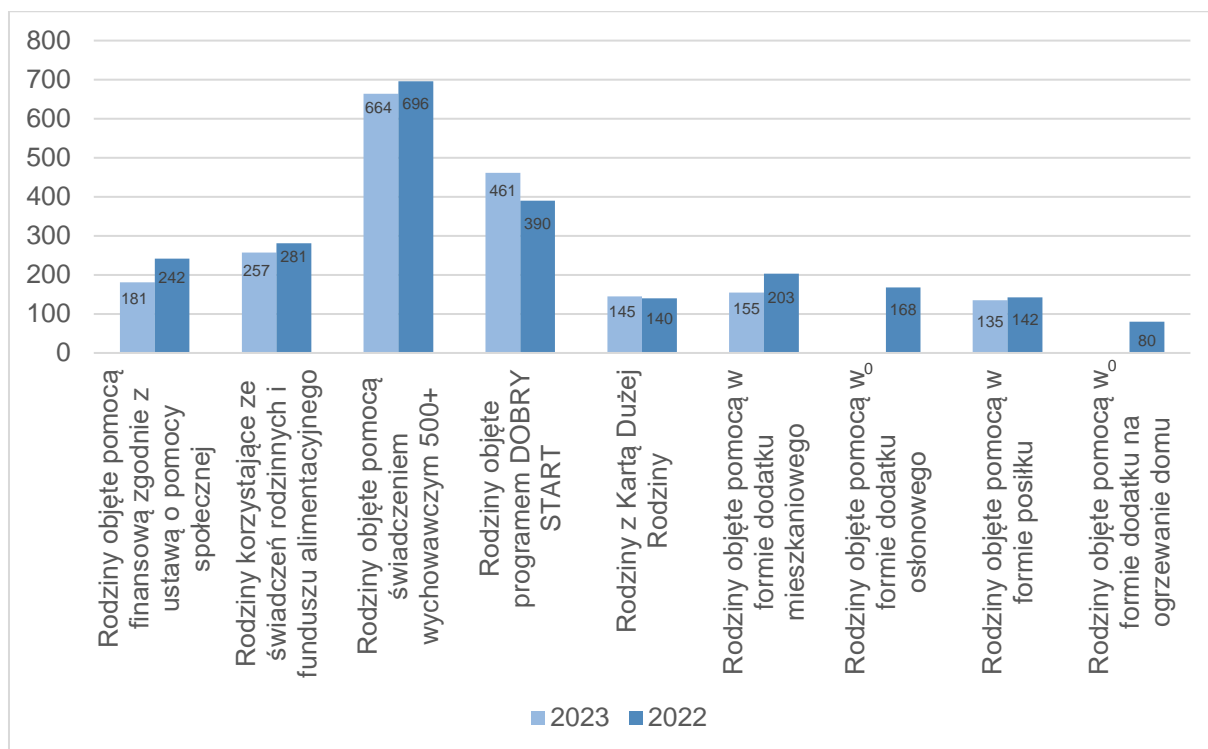
- 181 rodzin objętych pomocą finansową zgodnie z ustawą o pomocy społecznej;
- 257 rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego;
- 664 rodziny objęte pomocą w formie świadczenia wychowawczego 500+;
- 461 rodzin objętych programem DOBRY START;
- 155 rodzin objętych pomocą w formie dodatku mieszkaniowego;
- 145 rodzin objętych KARTĄ DUŻEJ RODZINY;
- 135 dzieci objętych pomocą w formie posiłku.

Zadania	2023	2022
Ilość rodzin objętych pomocą finansową zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	181	242
Ilość rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego*	257	281

Ilość rodzin korzystających ze świadczenia 500+	664	696
Ilość rodzin objętych świadczeniem Dobry Start	461	390
Ilość rodzin objętych pomocą w formie dodatku mieszkaniowego	155	203
Ilość rodzin objętych pomocą w formie dodatku osłonowego	-	168
Ilość rodzin objętych pomocą w formie dodatku na inne źródła ciepła	-	80
Ilość rodzin objętych Kartą Dużej Rodziny	145	140
Ilość dzieci objętych pomocą w formie posiłku	135	142

*Kryterium dochodowe do skorzystania ze świadczeń rodzinnych- 674 zł / osobę w rodzinie lub 764 jeśli w rodzinie znajduje się dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1209 zł miesięcznie.

Pomoc finansowa.

W 2023 roku najczęstszymi powodami udzielenia pomocy były :

- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- bezrobocie,
- uzależnienia,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- problemy opiekuńczo-wychowawcze,
- niepełnosprawność.

Otrzymane przez rodziny wsparcie pozwoliło na przezwyciężenie trudnej sytuacji poprzez zabezpieczenie podstawowych potrzeb w rodzinach.

Praca socjalna i poradnictwo rodzinne realizowane przez pracowników socjalnych.

Rodziny objęte wsparciem tj. 758 rodzin mają zapewnioną pracę socjalną i poradnictwo rodzinne, które prowadzone jest między innymi w zakresie:

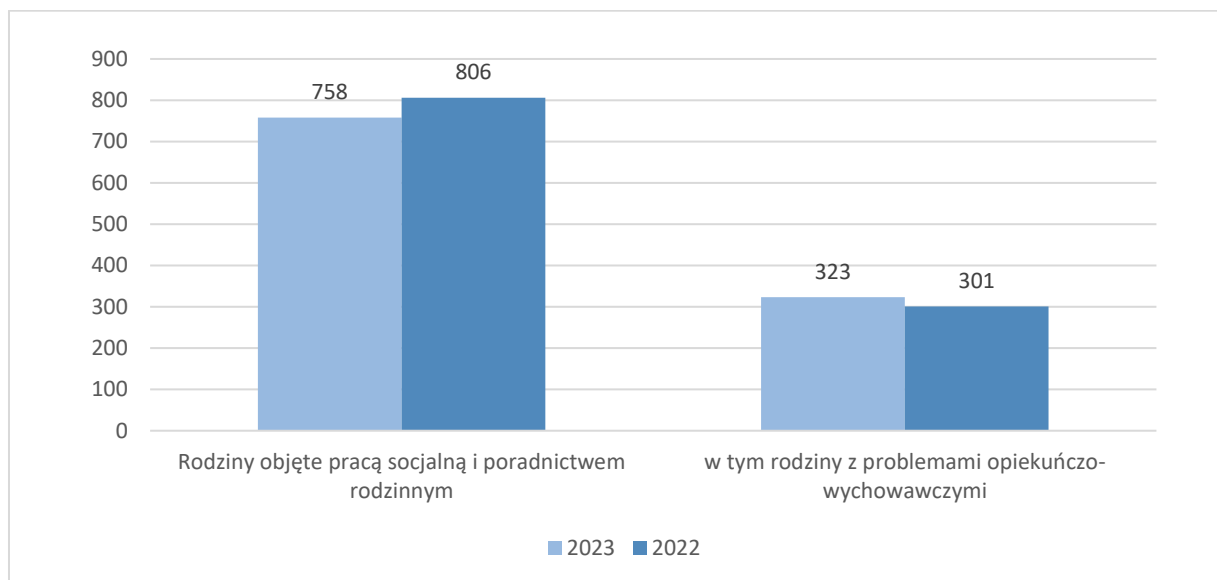
- pomocy w kontakcie z innymi podmiotami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny;
- porad w zakresie komunikacji wewnątrzrodzinnych, budowania relacji, okazywania emocji;
- pomocy w zakresie rozwiązywania spraw urzędowych i prawnych;
- poradnictwa w zakresie prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi, w tym: organizowania czasu wolnego, budowania prawidłowych więzi między członkami rodziny, rozwijania umiejętności wychowawczych, aktywnego uczestnictwa w życiu szkolnym dziecka dbałość o edukację i rozwój małych dzieci, zapisania dziecka do Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, pozyskanie miejsca w przedszkolu, zmiana toku nauczania/ zmiana szkoły;
- konsultacji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, racjonalnego gospodarowania budżetem;
- poradnictwa w zakresie pozyskania pomocy z innych podmiotów wsparcia społecznego;
- konsultacji w zakresie dbania o zdrowie członków rodziny, w tym: higieny, pielęgnacji, kalendarza szczepień/ bilansu zdrowia dzieci, prawidłowego odżywiania, leczenia/ diagnozowania (ginekolog, stomatolog, onkolog, pulmonolog, alergolog), rehabilitacji, świadomości rodzicielskiej, terapii uzależnień i współuzależnienia, konsultacji z psychologiem i psychiatrą;
- monitorowanie sytuacji rodziny;
- poradnictwa w zakresie aktywizacji zawodowej, wskazanie dróg powrotu na rynek pracy.

Zadania	2023	2022
Ilość rodzin objętych pracą socjalną i poradnictwem rodzinnym, w tym:	758	806
ilość dzieci	1142	1253
ilość rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	323	301

Praca socjalna i poradnictwo rodzinne.

W każdej rodzinie objętej wsparciem jest przygotowywany plan pomocy wynikający z wcześniejszej diagnozy potrzeb i problemów. Działania realizowane są w ramach

poradnictwa rodzinnego i pracy socjalnej. W zależności od potrzeb plan jest realizowany we współpracy z psychologiem, asystentem rodziny i innymi specjalistami. We wszystkich obszarach pracy z rodziną ważnym zadaniem jest prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W każdym przypadku rodzina stale objęta jest monitoringiem pracownika socjalnego, a w niektórych rodzinach także asystenta rodziny.

W 2023 roku w ramach monitoringu sytuacji rodziny przeprowadzono 696 wywiadów środowiskowych, 6889 wejść w środowisko w ramach pracy z rodziną oraz 6732 monitoringi telefoniczne. Na podstawie monitoringu sytuacji dziecka pracownik socjalny ocenia skuteczność podejmowanych działań. Jeżeli życie i zdrowie dzieci nie jest zagrożone pracownik socjalny we współpracy z innymi specjalistami realizuje działania wspierające i wzmacniające rodzinę. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Celem działań jest wsparcie rodziny w przewyciężeniu sytuacji kryzysowej lub trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. W rezultacie wzmocnienie rodziny ukierunkowane jest na samodzielne funkcjonowanie i stabilizację w podstawowych obszarach.

2. Wsparcie asystenta rodziny.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2022 r. poz.447), asystent rodziny powinien pracować z 15 rodzinami. Dzięki temu jakość pracy z rodziną jak i czas na pracę w środowisku daje możliwość na skuteczne realizowanie planu pomocy. Taki plan jest opracowywany wspólnie w pracownikiem socjalnym w oparciu o diagnozę problemów. Planując wsparcie bierze się pod uwagę zasoby rodziny i indywidualną sytuację. W 2023 roku wsparciem 6 asystentów rodziny objęto 121 rodzin. Powodem zakończenia współpracy z asystentem rodziny najczęściej było:

- zrealizowanie planu pomocy,
- pisemna odmowa współpracy,
- zmiana miejsca zamieszkania poza Gorzów Wielkopolski.

W pracy asystenta rodziny ważna jest skoordynowana współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny i dziecka. W ramach współpracy- w trosce o rodziny i dzieci- miała miejsce stała wymiana informacji w celu udzielenia konstruktywnej pomocy i realizacji zamierzonych celów. Intensywna współpraca obejmowała obszary związane z edukacją, zdrowiem oraz sytuacją prawną rodzin.

Rodziny objęte wsparciem asystentów :

- 16 rodzin do reintegracji, w tym 36 dzieci,
- 2 rodziny objęte wsparciem zgodnie z ustawą „Za życiem”, (5 dzieci, w tym 2 dzieci niepełnosprawnych),
- 66 rodzin zgłoszonych przez pracownika socjalnego;
- 55 rodzin objętych wsparciem asystenta na postanowienie sądu.

Asystenci rodziny prowadzili systematyczny monitoring sytuacji rodzin poprzez:

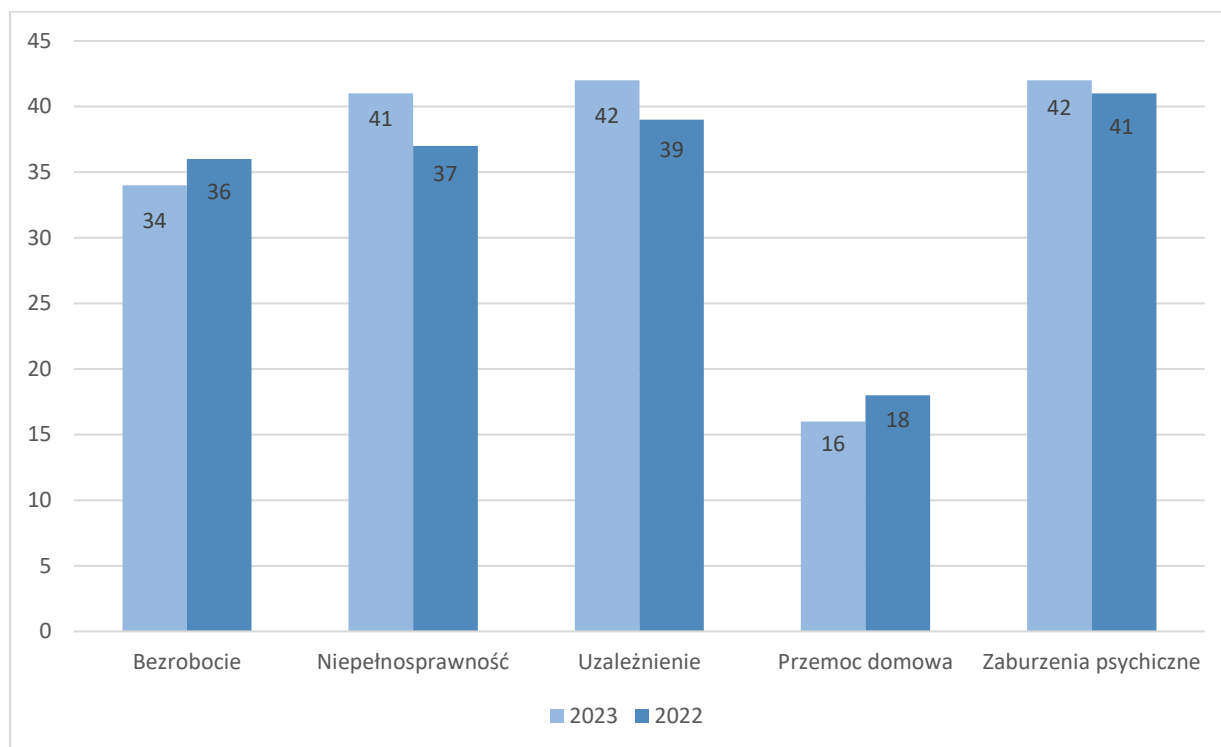
- 3112 wejść w środowisko,
- 4386 monitoringi telefoniczne.

Bezradność w obszarze opieki i wychowania dziecka występowała w 2023 roku w 323 rodzinach (w 2022 roku w 301 rodzinach). Wsparciem asystenta rodziny objęto w 2023 roku 121 rodzin (w 2022 roku 113 rodzin), pozostałe rodziny zostały objęte intensywną pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym.

Większość rodzin współpracujących z asystentem rodziny, poza występującymi problemami opiekuńczo – wychowawczymi boryka się z problemami współwystępującymi, przy czym często to one stanowią podstawę problemów w rodzinie. Najczęściej występujące problemy zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Problemy współwystępujące w rodzinach objętych wsparciem asystenta w 2023 roku:		Problemy współwystępujące w rodzinach objętych wsparciem asystenta w 2022 roku:	
bezrobocie	34	bezrobocie	36
niepełnosprawność	41	niepełnosprawność	37
uzależnienie	42	uzależnienie	39
przemoc domowa	16	przemoc domowa	18
zaburzenia psychiczne	42	zaburzenia psychiczne	41

Problemy w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny.

Rolą asystenta jest pomoc rodzinie w poprawie jej sytuacji życiowej, nauka prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych. Ponadto asystent powinien wspierać aktywność społeczną i zawodową rodziny oraz motywować jej członków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Analizując skuteczność podejmowanych przez asystentów działań należy wziąć pod uwagę, że rodziny z którymi pracują mają wiele obciążeń, a sytuacja w jakiej się znalazły często wynika z kilkupokoleniowych, powielanych wzorców. Dlatego też nie można oczekiwać wymiernych i trwałych efektów w krótkim okresie czasu, doprowadzenie do pozytywnych zmian w rodzinach stanowi długotrwały proces.

Mając na uwadze efektywność podejmowanych przez asystenta działań ważną była skoordynowana współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny i dziecka. W ramach współpracy - w trosce o rodziny i dzieci - miała miejsce stała wymiana informacji w celu udzielenia konstruktywnej pomocy i realizacji zamierzonych celów. Intensywna współpraca obejmowała obszary związane z edukacją, zdrowiem oraz sytuacją prawną rodzin.

Współpraca podejmowana przez asystentów rodziny w 2022 roku:	
współpraca z Zespołem Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych, Ośrodek Wczesnej Interwencji, Specjalistyczny Ośrodek Diagnostyki i Rehabilitacji Echo	118
współpraca z Zespołem Kuratorskiej Służby Sadowej	92

współpraca z placówkami oświaty	
• szkoła	81
• przedszkole	54
• żłobek	9
współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia	8
współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie	4
opiniowanie w sprawie rodzin objętych wsparciem do Sądu Rodzinnego	68
współpraca z podmiotami ochrony zdrowia (odpowiedzi na wnioski, opinie)	32

Rezultaty pracy asystentów rodziny:

Rezultaty podejmowanych przez asystenta rodziny działań w 2022 roku:		
Działania	Zakres	Liczba rodzin
Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.	• podniesienie świadomości w zakresie gospodarowania budżetem domowym (plan wydatków, monitorowanie wydatków, pomoc w pozyskaniu usług związanych z wymianą bądź zakupem sprzętów gospodarstwa domowego);	61
	• wprowadzenie podziału obowiązków domowych oraz utrzymywania czystości w lokalu;	42
	• podniesienie świadomości w zakresie przygotowywania posiłków dostosowanych do wieku i potrzeb dzieci.	58
Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.	• złożenie wniosku o przydział lokalu socjalnego;	22
	• uregulowaniu sytuacji mieszkaniowej (sprawy spadkowe, majątkowe, wnioski, spłata zadłużenia, eksmisja);	39
	• uzyskanie dodatku mieszkaniowego;	31
	• wykonanie prac remontowych.	36
Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;	• podniesienie samooceny;	74
	• udział w zajęciach z psychologiem oraz doradcą;	39
	• rozwinięcie / poprawa komunikacji wewnątrzrodzinnej.	62
Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi	• podniesienie kompetencji w zakresie prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi;	93
	• pozyskanie miejsca w przedszkolu/ żłobku;	18
	• systematyczne realizowanie obowiązku szkolnego przez małoletnich;	98
	• diagnoza dziecka w poradni pedagogiczno – psychologicznej.	12

	<ul style="list-style-type: none"> kontrola postępów edukacyjnych dzieci w szkole, (LIBRUS, kontakt z przedszkolem); 	63
Pomoc w uregulowaniu spraw urzędowych i prawnych.	<ul style="list-style-type: none"> pozyskanie świadczeń na rzecz rodziny; 	92
	<ul style="list-style-type: none"> uzyskanie Karty Dużej Rodziny; napisanie/ złożenie w Sądzie pozwu rozwodowego, uzyskanie alimentów, pozwu o podwyższenie alimentów, ustalenie ojcostwa, itp. 	18 32
Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;	<ul style="list-style-type: none"> podjęcie zatrudnienia; 	30
	<ul style="list-style-type: none"> napisanie CV; 	12
	<ul style="list-style-type: none"> zarejestrowanie się w PUP; 	14
	<ul style="list-style-type: none"> udział w projektach, szkoleniach, kursach, CIS. 	47
Motywowanie do poprawy sytuacji zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> dbanie o higienę osobistą; 	42
	<ul style="list-style-type: none"> przygotowania posiłków odpowiednich do wieku i potrzeb członków rodziny, 	19
	<ul style="list-style-type: none"> udział w terapii uzależnień/ współuzależnieni utrzymanie abstynencji, 	92
	<ul style="list-style-type: none"> realizowanie wizyt w poradniach specjalistycznych 	24
	<ul style="list-style-type: none"> uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności 	36

Ponadto w 92 rodzinach wzrosły kompetencje opiekuńczo- wychowawcze, w 61 rodzinach poprawiły się relacje wewnątrzrodzinne. Sytuacja zdrowotna poprawiła się w 92 rodzinach, w 93 rodzinach poprawiła się sytuacja edukacyjna dzieci, a sytuacja prawna została uregulowana w 32 przypadkach.

Ponadto spośród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2023 roku wśród małoletnich odnotowano 3 próby samobójcze oraz 2 prób u osoby dorosłej. Każda z rodzin otrzymała kompleksowe wsparcie.

W 2023 roku zrealizowano dwa programy warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze „Szkoła dla rodziców”. Zrekrutowano 27 osób (rodziców), ukończyło program 18 osób. Jeden program skierowany był dla rodziców wychowujących dzieci i rodzin do reintegracji, drugi program dedykowany był rodzinom zastępczym.

3. Poradnictwo specjalistyczne.

Poradnictwo specjalistyczne, w tym: poradnictwo prawne, psychologiczne, instruktora terapii uzależnień, terapeuty uzależnień czy konsultacje z lekarzem psychiatrą stanowi wsparcie dla rodzin objętych pracą socjalną. W zależności od zdiagnozowanych potrzeb pracownik socjalny kieruje rodzinę do właściwego specjalisty. W ramach takiego skierowania odbywa się jedna lub więcej konsultacji/porad w zależności od zdiagnozowanych potrzeb. Zdarza się, że rodzina wymaga stałej opieki specjalisty np. terapii długoterminowej, leczenia psychiatrycznego –

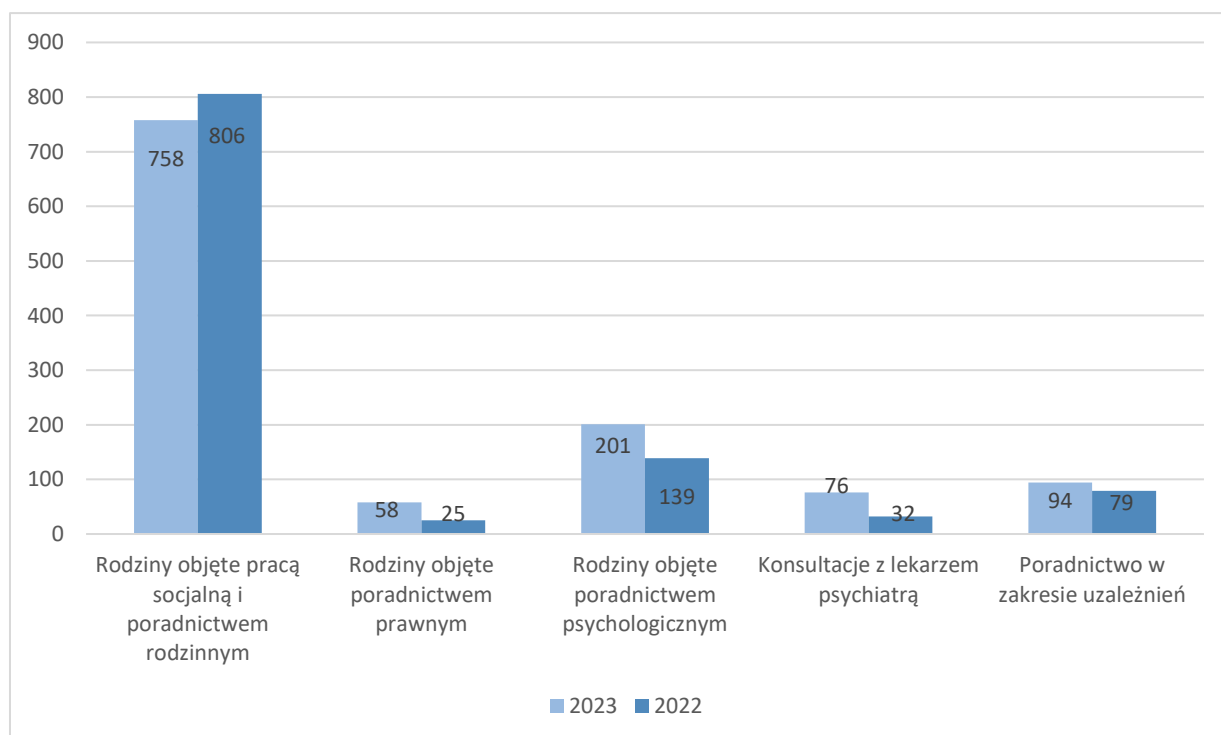
w takim przypadku (po konsultacjach) jest kierowana do specjalistów poza kompetencjami GCPR.

Poradnictwo specjalistyczne jest realizowane interwencyjnie (w sytuacji kryzysowej) lub cyklicznie - w zależności od zdiagnozowanego problemu i potrzeb rodziny. Poradnictwo realizowane przez Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie jest kierowane do rodzin objętych pomocą, ale przede wszystkim do dorosłych członków rodziny. Wsparcie dla dzieci jest realizowane w obecności i za zgodą rodziców.

W zależności od występujących problemów rodziny były objęte poradnictwem specjalistycznym.

Rodziny objęte pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym w 2023 roku		Rodziny objęte pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym w 2022 roku	
Liczba rodzin objętych pracą socjalną i poradnictwem rodzinnym	758	Liczba rodzin objętych pracą socjalną i poradnictwem rodzinnym	806
Liczba rodzin objętych poradnictwem prawnym	58	Liczba rodzin objętych poradnictwem prawnym	25
Liczba rodzin objętych poradnictwem psychologicznym	201	Liczba rodzin objętych poradnictwem psychologicznym	139
Konsultacje z lekarzem psychiatrą	76	Konsultacje z lekarzem psychiatrą	32
Liczba rodzin objętych poradnictwem w zakresie uzależnień	94	Liczba rodzin objętych poradnictwem w zakresie uzależnień	79

Poradnictwo specjalistyczne.

Poradnictwo prawne.

W 2023 roku pomoc prawna dotyczyła między innymi takich problemów jak:

- spraw rozwodowych, separacji, podziału majątku, wspólnych kredytów;
- pozwu o ustalenie ojcostwa i alimentów na dzieci;
- zobowiązania finansowe, w tym: spłata kredytów, pożyczek, zobowiązań alimentacyjnych;
- przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych, w tym dotyczące praw do renty, emerytury czy renty rodzinnej;
- spraw spadkowych;
- sytuacja mieszkaniowa, w tym: zadłużenia mieszkaniowe, zamiana mieszkania, nakaz eksmisji, prawo do lokalu, podział majątku, ustalenie najmu lokalu.

W 2023 roku poradnictwem prawnym GCPR objęto 58 rodzin. W wielu przypadkach pracownik socjalny konsultował sytuację rodziny z radcą prawnym GCPR. Ponadto wiele rodzin objętych pomocą społeczną było kierowanych do wskazanych punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego funkcjonujących na terenie miasta.

Wsparcie psychologa.

Wsparciem psychologicznym objęto **82 rodziny**.

Wśród objętych wsparciem znalazło się 11 rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej – procedura „Niebieskiej Karty”. W 73 rodzinach występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz inne trudności.

Główne problemy predestynujące do konsultacji psychologicznej to:

- Problemy w sferze emocjonalnej – **71 rodzin**
- Problemy rodzinne (konflikty) – **5 rodzin**
- Problemy opiekuńczo-wychowawcze – **64 rodzin**
- Myśli samobójcze – **4 rodziny**
- Żałoba – **2 rodziny**.

Krótką charakterystyką psychologiczną rodzin.

W rodzinach często występuje problem braku diagnoz, pomimo obserwowalnych trudności w sferze m.in.: emocjonalnej, całościowych zaburzeń rozwojowych (spektrum autyzmu, ADHD, ADD) specyficznych i niespecyficznych trudności w uczeniu się, funkcjonowania w sposób wskazujący na niepełnosprawność intelektualną czy psychozę. Kiedy klienci uzyskują diagnozę, często uważają, że zrobili już wszystko co należało i ich zadanie zostało wykonane, gdyż mają dokument potwierdzający stan dziecka – nie są zmotywowani do pracy w domu z dzieckiem i stosowania się do zaleceń specjalisty. Duży odsetek klientów cechuje motywacja zewnętrzna do podjęcia kontaktu z psychologiem. Powracającym problemem jest nieobecność klientów na umówionych wizytach. W rodzinach dominują problemy

komunikacyjne – obserwuje się wyraźne deficyty w sferze komunikacji werbalnej i niewerbalnej. Część rodziców wykazuje się brakiem kompetencji wychowawczych i wiedzy dotyczącej podstawowych zasad rozwoju dziecka. Niezrozumienie naturalnych procesów rozwojowych skutkuje karaniem dzieci za zachowania normatywne, tworząc tym samym podłoże do rozwoju psychopatologii. Rodzice stosują nieskuteczne i niekiedy szkodliwe strategie wychowawcze, które często zaczerpnięte są ze schematów, które znają z własnego dzieciństwa. Bezkrytyczne stosowanie tych metod sprawia, że frustracja narasta zarówno w rodzicu, jak i w dziecku.

W ramach działań profilaktycznych w rodzinach, psycholog wziął udział w projekcie „Rodzina to wartość” realizowanym przez Zespół Pracy Socjalnej nr 2, przeprowadzając dwa godzinne spotkania z rodzicami o następującej tematyce: „Konsekwencje zamiast kar”, „Bunt dziecka”. W ramach szerzenia świadomości dotyczącej chorób psychicznych, 28 lutego 2023 r. psycholog GCPR zrealizował spotkanie z uczniami II Liceum Ogólnokształcącego w Gorzowie Wielkopolskim z wykładem „**Depresja – diagnoza, pomoc specjalistyczna i wsparcie**”. W efekcie tego wystąpienia odbyło się kolejne spotkanie z młodzieżą. Wykład o tytule „Radzenie sobie z napięciem w sytuacji stresowej” został wygłoszony przez psychologa GCPR 10 października 2023 r., czyli w Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego.

Instruktor terapii uzależnień i specjalista ds. uzależnień.

W Gorzowskim Centrum Pomocy Rodzinie w 2023 roku funkcjonował Zespół ds. uzależnień, którego celem jest prowadzenie działań systemowych w zakresie pomocy rodzinom z problemem uzależnienia i współuzależnienia.

Członkowie zespołu w oparciu o wiedzę specjalistyczną pracowali w środowiskach, w których występuje uzależnienie, motywując do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych oraz członków ich rodzin. Prowadzone były działania polegające na informowaniu o warunkach przyjęcia na leczenie w poradni, bądź w ośrodku. Zespół uczestniczył także bezpośrednio w umieszczeniu osób w ośrodku czy ustalaniu możliwych terminów przyjęcia na leczenie.

Zespół pełnił dyżury konsultacyjne w siedzibie GCPR przy ul. Jagiełły 7 w każdy wtorek w godz. 9:00 - 11:00 oraz przy ul. Drzymały 10 w każdy czwartek w godz. 7:30 - 15:30. Na konsultacje w ramach pełnionych dyżurów zgłaszane były osoby uzależnione, ich rodziny, bądź osoby z najbliższego otoczenia.

W 2023 roku w zakresie uzależnień udzielono wsparcia dla 94 rodzin, z czego:

- specjalista psychoterapii uzależnień udzielił wsparcia dla 51 rodzin,
- instruktor ds. uzależnień udzielił wsparcia dla 43 rodzin.

Rodziny z problemem uzależnienia były również kierowane do podmiotów świadczących pomoc terapeutyczną w zakresie uzależnień działających na terenie miasta.

Poradnictwo specjalistyczne odbywa się za zgodą rodziny. W przypadku kiedy takiej zgody i gotowości nie ma - pracownik socjalny podejmuje odpowiednie działania np. powiadamia sąd rodzinny, współpracuje z instytucjami na rzecz dzieci, kieruje pismo do lekarza specjalisty, współpracuje (czasem poszukuje) z rodziną pochodzenia oraz systematycznie motywuje rodzinę do podjęcia działań. Aby zmienić sytuację opiekuńczo- wychowawczą w rodzinie i realizować plan pomocy niezbędna jest przynajmniej minimalna gotowość rodziców do współpracy. W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dziecka pracownik socjalny podejmuje działania interwencyjne w celu zapewnienia dziecku pieczy zastępczej.

Wszystkie rodziny objęte wsparciem tj. 758 rodzin miały zapewnioną pracę socjalną, poradnictwo rodzinne oraz - odpowiednio do potrzeb - poradnictwo specjalistyczne.

Pomimo kompleksowych działań wspierających i wzmacniających w 2023 roku 45 rodzin (w tym 95 dzieci) były zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. W każdym przypadku koniecznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, pracownik socjalny podejmował działania w zakresie znalezienia rodziny spokrewnionej, która przejęłaby opiekę nad dzieckiem/dziećmi. Trudność w tym przypadku polega często na zaburzonych relacjach rodzinnych oraz na braku wsparcia w najbliższej rodzinie lub występowaniu problemów (np. uzależnienie) również wśród dalszych członków rodziny. W sytuacji zagrożenia umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej - pracownicy socjalni działają równolegle w dwóch obszarach: maksymalnego wsparcia rodziny w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz diagnozy najbliższej rodziny i badania gotowości jej członków na okoliczność ewentualnego umieszczenia tam dziecka.

Ponadto w rodzinach, gdzie nastąpiło zabranie i umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej pracownicy socjalni podejmują działania w celu reintegracji rodzin. W roku 2023 skierowano propozycję podjęcia współpracy na rzecz powrotu dzieci do środowiska rodzinnego do 130 rodzin, niemniej jednak tylko 33 z nich intensywnie współpracowała z pracownikiem socjalnym na rzecz reintegracji. Brak współpracy nie wyklucza jednak rodziny z planu reintegracji. Każda rodzina ma szansę na podjęcie współpracy, a pracownicy socjalni bezustannie motywują rodziców biologicznych do podejmowania działań celem przezwyciężenia trudności i problemów oraz zmiany postaw.

W 2023 roku zreintegrowano 9 rodzin, w tym 14 dzieci. W stosunku do pozostałych rodzin nadal jest prowadzona intensywna praca socjalna w celu reintegracji.

4. Realizacja projektów socjalnych na rzecz rodziny i dziecka.

Projekt socjalny jest jednym z narzędzi stosowanym w pracy socjalnej przez pracownika socjalnego, stanowi metodę pracy socjalnej (zgodnie z art. 45 u. o p.s.) polegającą na kreowaniu pomysłów służących usprawnianiu lub ulepszaniu rzeczywistości społecznej i polega na zaplanowaniu i realizacji zintegrowanych działań na rzecz wprowadzenia

pozytywnych zmian w życiu określonych rodzin, środowisk, grup społecznych. W zależności od skali problemu, potrzeb klientów i możliwości GCPR (finansowych, lokalowych, personalnych) pracownicy socjalni piszą i realizują projekty socjalne o różnym zakresie oddziaływania, skierowane najczęściej do niedużej, wybranej grupy osób. Większość projektów socjalnych realizuje się (w odróżnieniu od projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej) bezkosztowo, wykorzystując potencjał własny lub/i zaprzyjaźnionych instytucji/NGO. Dużą część projektów socjalnych realizuje się cyklicznie, tak aby objęły one swym zasięgiem jak największą liczbę osób, lub też w celu pogłębienia/wzmocnienia uzyskanych rezultatów u wcześniejszych uczestników.

W 2023 roku pracownicy socjalni Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie zrealizowali 4 projekty socjalne skierowane do rodzin:

Nazwa projektu socjalnego realizowanego 2023 roku	Grupa docelowa/ do kogo był skierowany projekt	Cel główny projektu
„Uwierz w siebie. Uzdrawiająca moc książki i arteterapii”	Dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (6 rodzin, w tym 11 dzieci)	Rozbudowanie zainteresowania książką, budowanie pewności siebie, pobudzenie twórczej wyobraźni
„Dziecko w szklanym ekranie: e-uzależnienia dzieci” II edycja	Głównymi beneficjentami były osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych oraz dzieci nad którymi sprawują pieczę. (12 rodzin, w tym 12 dzieci)	Podniesienie świadomości oraz wiedzy rodziców- jakie negatywne skutki niesie za sobą nadużywanie wysokich technologii przez dzieci.
„Szczotka + pasta = piękny uśmiech”	Rodziny z dziećmi objęte wsparciem. (4 rodziny, w tym 6 dzieci)	Celem głównym projektu była profilaktyka prozdrowotna. Cele szczegółowe: nauka zasad higieny jamy ustnej; kształtowanie prawidłowych nawyków higienicznych i żywieniowych; profilaktyka chorób jamy ustnej i zębów
„Rodzina to wartość”	Rodziny wychowujące dzieci w wieku 5-13 lat z rejonu działania Zespołu Pracy Socjalnej nr 2 (5 rodzin, w tym 7 dzieci)	Poprawa funkcjonowania rodzin poprzez nauczenie aktywnego spędzania czasu z dzieckiem oraz poprawa jakości życia rodzinnego w relacji rodzic-dziecko.

5. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi na terenie miasta.

W ramach podjętej współpracy z instytucjami działającymi na rzecz wsparcia rodzin na terenie miasta w 2023 roku zrealizowano wiele zadań, w tym m.in.:

Nazwa podmiotu (instytucji, organizacji pozarządowej z którą podjęto współpracę w 2023 roku)	Wskaźnik realizacji działań	Nazwa działania
Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna	Liczba rodzin: 88	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej
CARITAS	Liczba rodzin: 31	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej
Placówki wsparcia dziennego funkcjonujące na terenie miasta	Liczba rodzin: 17	Opieka nad dzieckiem
Fundacja Tomka Manikowskiego Dogonić Marzenia Catch The Dreams	Liczba rodzin: 8	Wsparcie w pozyskaniu mieszkania . rodzina zamieszkuje w lokalu fundacji
Instytut Zdrowia Psychicznego Para Familia	Liczba rodzin: 27	Wsparcie psychologiczne
Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	Liczba rodzin objętych nadzorem: 165	Współpraca na rzecz rodzin.
Centrum Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych	Liczba rodzin: 59	Praca na rzecz reintegracji rodzin
Placówki oświatowe (szkoły, przedszkola, żłobki)	Liczba rodzin: 241	Współpraca na rzecz rodzin
Placówki służby zdrowia	Liczba rodzin: 132	Współpraca na rzecz rodzin
CIS KRĄG	Liczba rodzin: 10	Reintegracja zawodowa i społeczna

CIS ROZWÓJ	Liczba rodzin:1	Reintegracja zawodowa i społeczna
CIS Stowarzyszenie im. Brata Krystyna	Liczba rodzin:6	Reintegracja zawodowa i społeczna
Kościół Zielonoświątkowy „HOSANNA”	Liczba dzieci, które otrzymały paczki:53	Paczki świąteczne dla dzieci z rodzin objętych pomocą w ramach międzynarodowej akcji „Gwiazdkowa Niespodzianka 2023”

* *opiniowanie, wspólne zespoły na rzecz utworzenia planu pomocy dziecku*

** *opiniowanie, udział w zespołach interdyscyplinarnych na rzecz utworzenia planu pomocy rodzinie*

Na terenie Gorzowa Wielkopolskiego prowadzony jest na bieżąco monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Zadanie to jest głównie realizowane przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny zatrudnionych w Gorzowskim Centrum Pomocy Rodzinie. Celem działań pracowników jest wsparcie rodziny w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej lub trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Na podstawie monitoringu sytuacji dziecka pracownik socjalny ocenia skuteczność podejmowanych działań. Jeżeli życie i zdrowie dzieci nie jest zagrożone pracownik socjalny we współpracy z innymi specjalistami planuje działania wspierające i wzmacniające rodzinę. Ponadto w ramach Zespołów Pracy Socjalnej funkcjonują specjaliści, których zadaniem jest wspieranie rodzin biologicznych w działaniach na rzecz reintegracji rodziny i powrotu dzieci do rodzin biologicznych – w 2023r. aż 14-cioro dzieci powróciło do swoich środowisk rodzinnych.

Pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, jest osiągnięta dzięki współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami na terenie miasta. Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie rokrocznie kontynuuje realizację rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka, przy współdziałaniu instytucji i organizacji, pracujących z dziećmi i rodzicami. Ważnym elementem skuteczności pomocy jest odpowiednio wyszkolona kadra specjalistów – pracownicy socjalni Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie podnoszą swoje kwalifikacje w ramach warsztatów i szkoleń, w tym specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego I i II stopnia.

Wnioski:

1. W 2023 roku w porównaniu z rokiem poprzednim- zmalała liczba rodzin z dziećmi (wraz z rodzinami do reintegracji) objętych wsparciem: w 2022 roku wsparciem objęto 806 rodzin, a w 2023 roku 758 rodzin.

2. Wszystkie rodziny objęte były pracą socjalną, poradnictwem rodzinnym i poradnictwem specjalistycznym w zakresie wsparcia: psychologicznego, prawnego, lekarza psychiatry, terapii uzależnień.
3. W 2023 roku realizowane były działania wspierające rodziny, w tym projekty socjalne. W roku 2023 zrealizowano 4 projekty socjalne na rzecz rodziny i dziecka. Ponadto zrealizowani dwa programy warsztatów „SZKOŁY DLA RODZICÓW”.
4. Rodziny systematycznie otrzymywały wsparcie asystenta rodziny: w 2023 roku 121 rodzin.
5. Szczególne wsparcie otrzymały rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej: w 2023 roku - 45 rodzin (95 dzieci).
6. Wzrosła liczba rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej: w 2022 roku 34 rodziny, a w 2023 roku aż 45 rodzin.
7. W każdym przypadku koniecznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, pracownik socjalny podejmował działania w zakresie znalezienia rodziny spokrewnionej, która przejęłaby opiekę nad dzieckiem/dziećmi.
8. W ramach współpracy Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie z podmiotami działającymi na rzecz rodziny i dziecka realizowane są zadania i cele zgodnie z kompetencjami poszczególnych podmiotów i ustalonymi zasadami współdziałania.

Potrzeby wynikające z realizacji zadań zawartych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

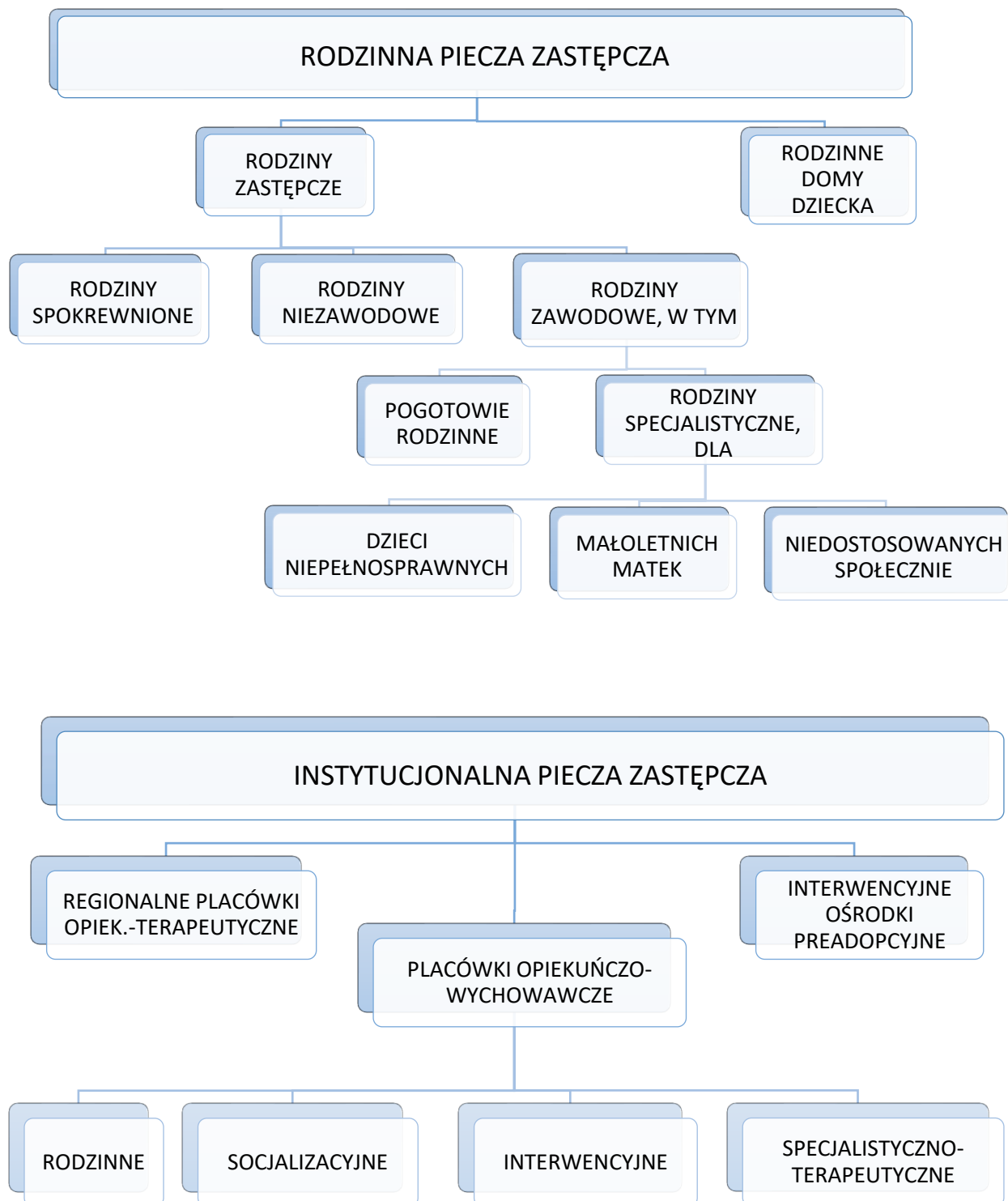
1. Kontynuowanie intensywnej pracy systemowej z rodzinami, w których zdiagnozowano problemy opiekuńczo- wychowawcze w celu zapobiegania działaniom interwencyjnym.
2. Kontynuacja działań związanych ze wspieraniem rodzin w odbudowywaniu więzi rodzinnych i dążeniu do reintegracji.
3. Podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających niekorzystnym zjawiskom społecznym (w tym projekty socjalne).
4. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników realizujących zadania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający prawidłowemu jej rozwojowi może być realizowany poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz pełnienia prawidłowych ról społecznych. Praca z rodziną musi być połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej. W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych

na terenie działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

II. ZADANIA POWIATU

Organizacja systemu pieczy zastępczej – formy pieczy zastępczej.

ZESPÓŁ DS. PIECZY ZASTĘPCZEJ

Podstawowe zadania Zespołu:

1. Wsparcie:

- objęcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia i rodzin pomocowych;
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Szkolenia:

- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnienie rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

3. Promocja rodzicielstwa zastępczego:

- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- tworzenie warunków do powstawania i działania nowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

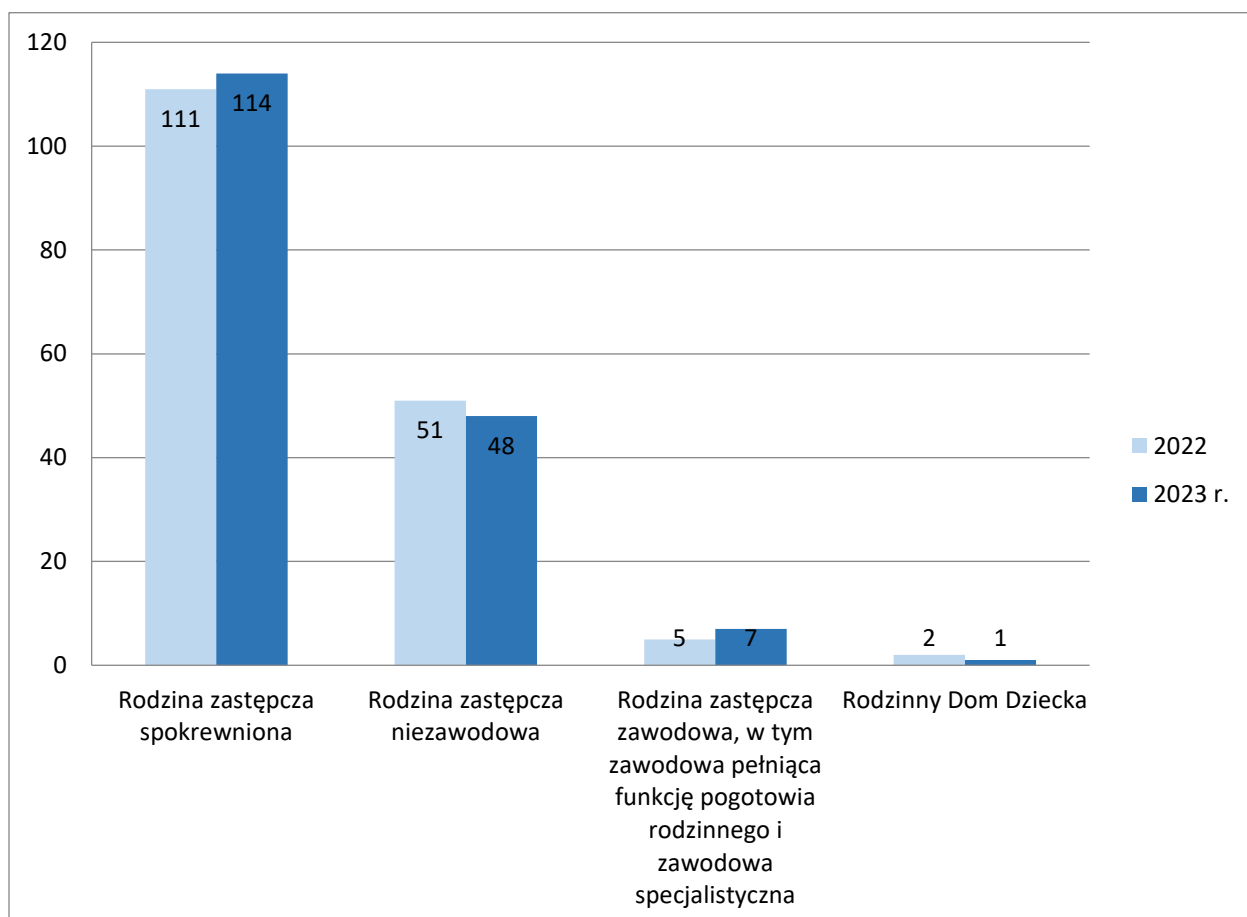
4. Usamodzielnienie:

- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze;
- wsparcie pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, którzy po ukończeniu 18 roku życia pozostali w rodzinach zastępczych.

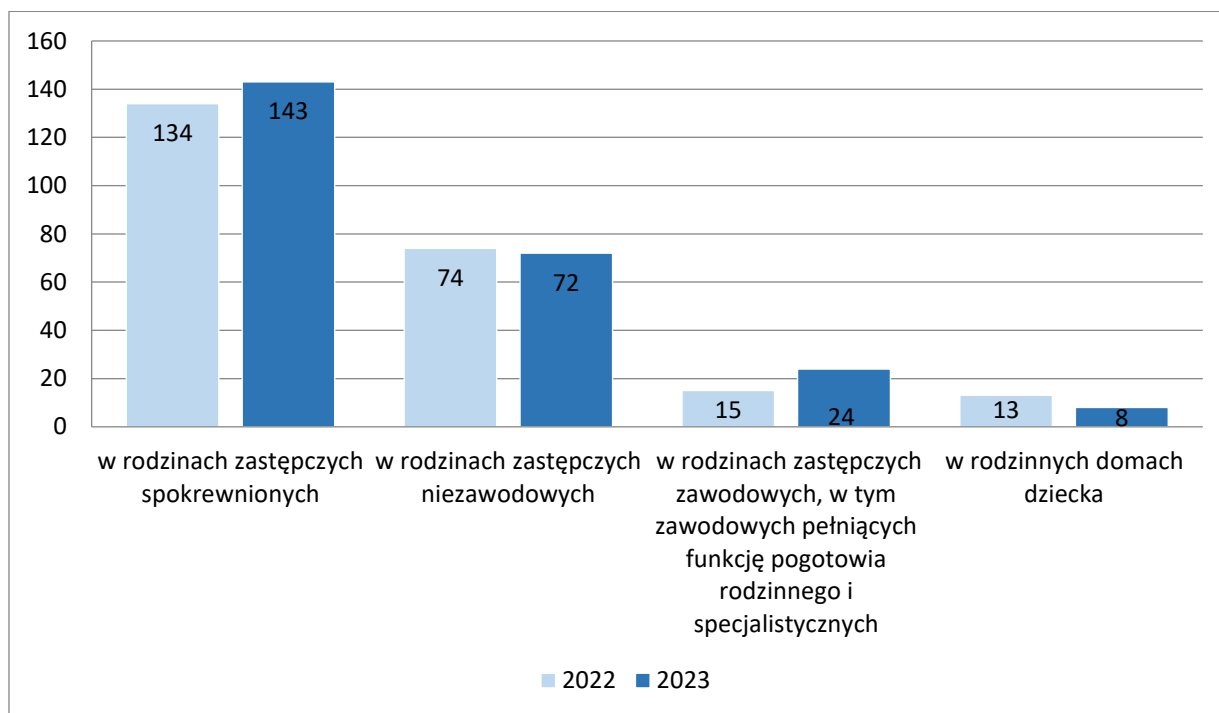
Formami rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego były (stan na 31.12.2022 r. i na 31.12.2023 r.):

Rodzaj pieczy zastępczej		Liczba rodzin 2022	Liczba rodzin 2023	Liczba dzieci 2022	Liczba dzieci 2023
Rodzina zastępcza	Spokrewniona	111	114	134	143
	Niezawodowa	51	48	74	72
	Zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistyczna	5	7	15	24
Rodzinny Dom Dziecka		2	1	13	8
Razem		169	170	236	247

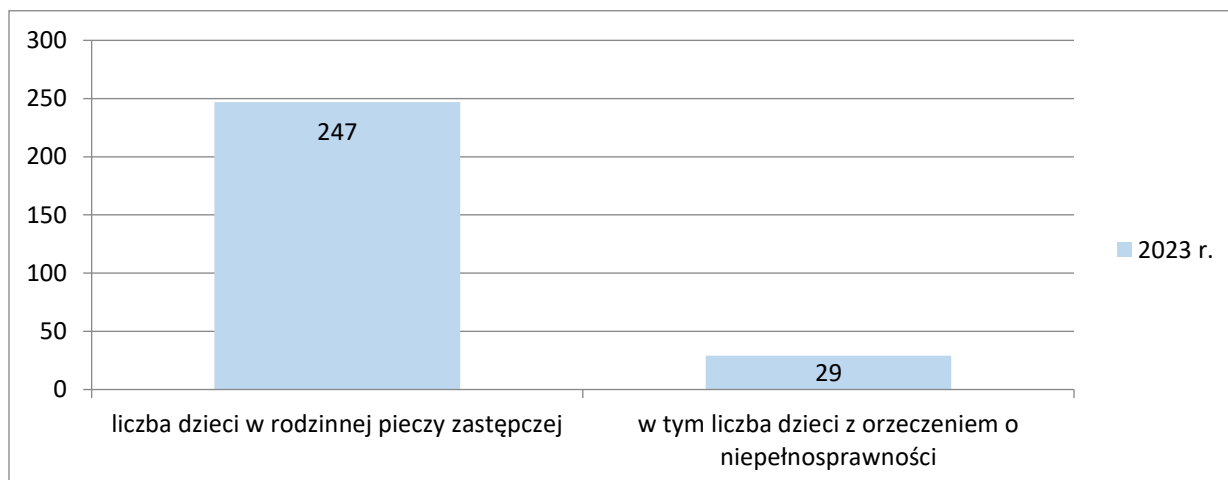
Liczba rodzin zastępczych

Liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

W rodzinach zastępczych w 2023 r. przebywało 29 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności.

W 2023 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim ustanowił 24 nowe rodziny zastępcze (16 rodzin zastępczych spokrewnionych i 8 rodzin zastępczych niezawodowych).

W 2023 r. 67 dzieci umieszczono w rodzinnych formach pieczy zastępczej:

- 24 dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych,
- 14 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych,
- 6 dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych,
- 6 dzieci w rodzinnym domu dziecka,

- w zawodowych rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego umieszczono 17 dzieci.

01.07.2023 r. podpisano umowę na prowadzenie rodzinnego domu dziecka, w którym umieszczono 4 dzieci. Na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka z dniem 31.10.2023 r. rozwiązano umowę o prowadzenie rodzinnego domu dziecka i podpisano z tą samą rodziną umowę o prowadzenie zawodowej rodziny zastępczej; w rodzinie pozostała 4 dzieci pierwotnie umieszczona. W miesiącu 12/2023 r. dwoje dzieci powróciło pod opiekę ojca. Aktualnie w zawodowej rodzinie zastępczej przebywa 2 dzieci.

W dniu 13.12.2023 r. rozwiązano umowę z prowadzącym rodzinny dom dziecka, w związku ze zmianą miejsca zamieszkania rodziny. Rodzinny dom dziecka funkcjonował od 01.09.2022 r. W rodzinnym domu dziecka przebywało 7 dzieci, 4 dzieci została umieszczona w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego, 2 dzieci zostało przeniesionych z RDD do zawodowej rodziny zastępczej, 1 dziecko zostało umieszczone w niezawodowej rodzinie zastępczej.

W dniu 13.12.2023 r. podpisano z rodziną z terenu powiatu gorzowskiego umowę o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego. W rodzinie przebywała 2 dzieci z miasta Gorzowa Wielkopolskiego, dodatkowo przeniesiono do rodziny 2 dzieci z kończącego swoją działalność rodzinnego domu dziecka.

W 2023 r. rozwiązano 22 rodziny zastępcze:

- 11 spokrewnionych rodzin zastępczych,
- 10 niezawodowych rodzin zastępczych,
- 1 rodzinny dom dziecka.

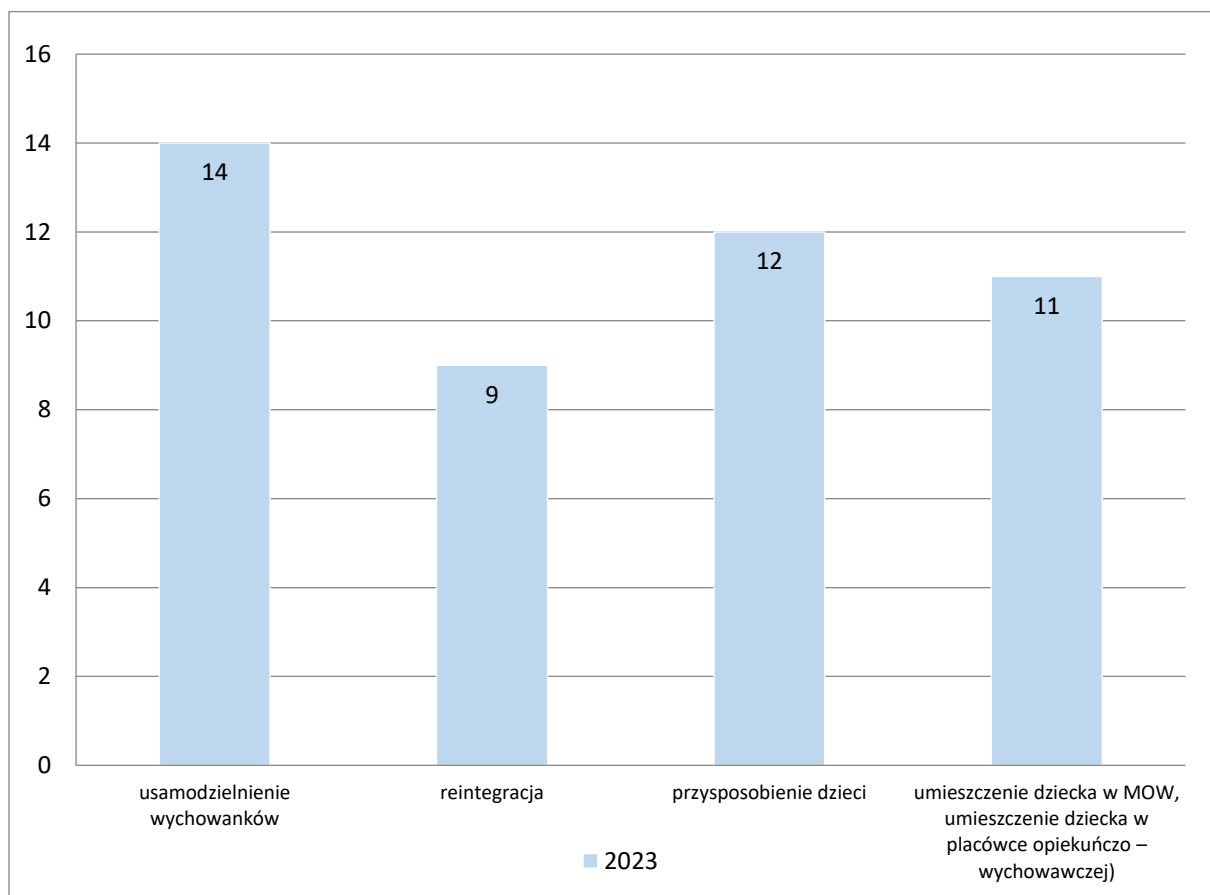
W 2023 r. 1 rodzinny dom dziecka przekształcono na zawodową rodzinę zastępczą.

W 2023 r. 46 dzieci opuściło rodzinną pieczę zastępczą.

Dzieci opuściły rodziny zastępcze z następujących powodów:

- usamodzielnienie wychowanka – 14 wychowanków
- reintegracja (powrót małoletnich do rodzin biologicznych) –9 dzieci
- przysposobienie dziecka – 12 dzieci
- 11 dzieci opuściło rodziny zastępcze z innych powodów (zmiana formy pieczy zastępczej tj. przeniesienie dziecka do rodziny pochodzenia dziecka, umieszczenie dziecka w innej formie pieczy zastępczej).

Powody opuszczenia przez dzieci rodzin zastępczych w 2023 r.

Udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej.

Warunkiem niezbędnym dla realizacji zadań i nieodłącznym elementem wsparcia rodziny jest zatrudnienie specjalistów, którzy świadczą usługi z zakresu pracy socjalnej i pracy z rodzinami. W Zespole ds. pieczy zastępczej w 2023 r. zatrudnionych było 11 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny, 3 psychologów (w tym 1 na podstawie umowy – zlecenia) oraz pedagog (zatrudnienie na podstawie umowy - zlecenia). Koordynatorzy oraz pracownik socjalny zapewniają rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka pełne wsparcie ze strony GCPR oraz pomagają w kontaktach z innymi instytucjami. Każda rodzina zastępcza funkcjonująca na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego objęta jest wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownika socjalnego.

W ramach podejmowanych obowiązków koordynatorzy oraz pracownik socjalny starali się regularnie odwiedzać rodziny zastępcze prowadząc rozmowy na temat funkcjonowania rodzin, występowania u dzieci ewentualnych problemów opiekuńczo – wychowawczych czy zdrowotnych. W trakcie wizyty przeprowadzono szczegółowy wywiad z rodzicami zastępczymi oraz rozmowy z dzieckiem. Niejednokrotnie rodziny zastępcze zjawiały się osobiście w siedzibie GCPR w celu uzyskania informacji oraz poradnictwa w sytuacjach trudnych lub też kontaktowały się telefonicznie. Wszystkie rodziny były także informowane o możliwości

korzystania ze specjalistycznej pomocy dla dzieci, w szczególności z pomocy psychologa, a także o przysługujących im innych formach wsparcia (realizowanych nie tylko przez GCPR) i procedurach ich uzyskania.

W ramach podejmowanych obowiązków ww. pracownicy dodatkowo byli zobligowani podejmować następujące zadania:

- dokonywać oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, przeprowadzanej co 6 miesięcy, a w przypadku dzieci do 3 roku życia co 3 miesiące,
- stale monitorować sytuację w rodzinie celem właściwego i szybkiego reagowania na dostrzeżone nieprawidłowości lub zgłaszane trudności,
- sporządzać wnioski i przygotowywać dokumentację do sądu o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci,
- zgłaszać do ośrodków adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną,
- poszukiwać kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- współpracować na rzecz rodzin zastępczych ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z asystentami rodzinnymi i pracownikami ośrodków pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, ośrodkami adopcyjnymi a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- wspierać pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej pracownik i socjalny podejmują szereg działań. Po za współpracą z rodziną zastępczymi, współpracują z innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, które dostarczają wielu niezbędnych informacji na temat funkcjonowania rodziny zastępczej i przebywającego w niej dziecka. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej to osoba, która współdziała z rodziną zastępczą i różnymi osobami, instytucjami (rodzina biologiczna, OPS, poradnia, przychodnia zdrowia, szkoła itp.) w celu rozwiązania różnych problemów rodziny i dziecka.

Rola koordynatora

1. Wspierająca:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- współpraca z asystentem rodziny w celu opracowania, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,

- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.

2. Nadzorująca/ kontrolna:

- udział w ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka,
- udział w ocenie rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka,
- informowanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o wszelkich nieprawidłowościach występujących w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnych domach dziecka,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Realizacja zadań ustawowych.

Zadanie	Realizacja	
	2022 r.	2023 r.
Zespoły ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej	333	329
Sporządzone oceny sytuacji dziecka	350	350
Zespoły ds. oceny rodziny zastępczej	74	49
Sporządzone oceny rodziny zastępczej	74	56
Utworzone plany pomocy dziecku	37	42
Modyfikacje planu pomocy dziecku	352	331
Zgłaszanie do Ośrodka Adopcyjnego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną	36 dzieci	17 dzieci
Kontakt koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej	1494 wizyt	1754 wizyty
Kontakty dzieci z rodzicami biologicznymi	155 spotkań/ 20 rodzin/33 dzieci	271 spotkań/ 10 rodzin/35 dzieci
Opinie o kandydatach na rodziców zastępczych	38	28

Przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny, rodziną zastępczą i prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku.

Jednym z obligatoryjnych zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest utworzenie – przy ścisłej współpracy z rodzicami zastępczymi, planu pomocy dziecku modyfikowanego w razie potrzeby i dostosowywanego do bieżących potrzeb wychowanka. Realizacja planu wymaga podjęcia przez koordynatorów oraz pracownika socjalnego współpracy ze specjalistami. Pełna diagnoza sytuacji dziecka i zaplanowanie optymalnych działań celem udzielenia wsparcia oraz zaplanowania przyszłych działań pomocowych wymagała też współpracy z asystentami rodzin biologicznych i pracownikami socjalnymi, pracownikami oświaty i kuratorami sądowymi oraz społecznymi. W planach pomocy dziecku wyznaczany jest cel pracy z dzieckiem uwzględniający jego powrót do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, rodzinie zastępczej lub przygotowanie dziecka do usamodzielnienia. Plany pomocy dziecku modyfikowane są w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż co sześć miesięcy. W 2023 r. pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej sporządzili 42 plany pomocy dziecku oraz dokonali 331 modyfikacji planów pomocy dziecku.

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej są zobowiązani do oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej (dla dziecka w wieku poniżej 3 lat, nie rzadziej niż co 3 miesiące, natomiast w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy). Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka dokonywana jest w celu:

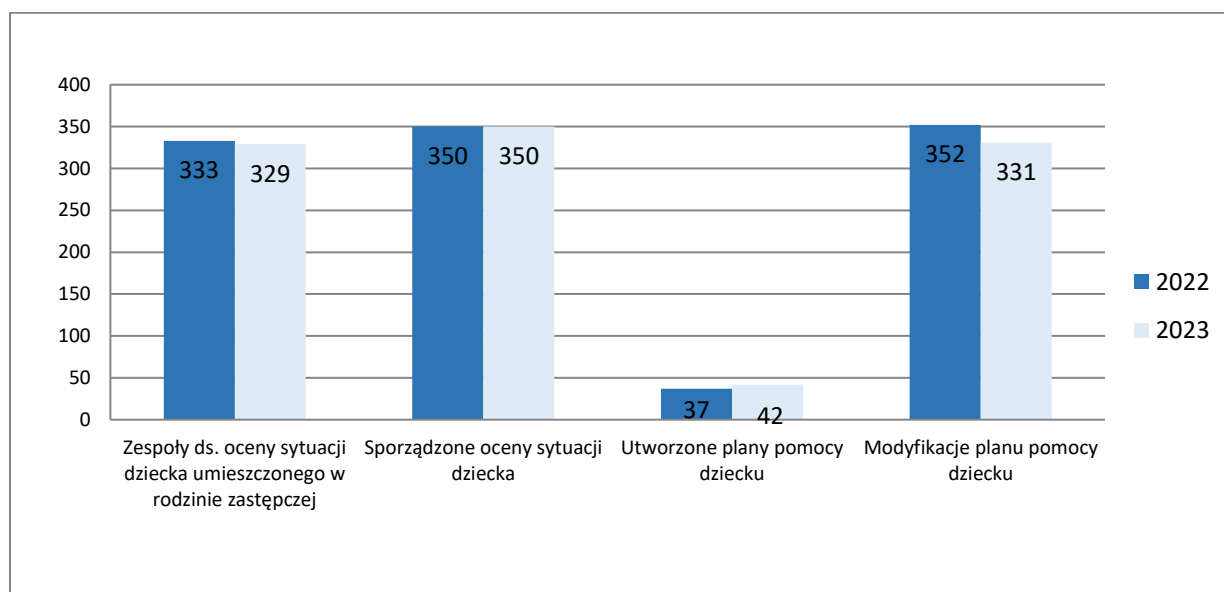
- ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- ustalania i modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

W 2023 r. odbyło się 329 zespołów dotyczących oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej. Oceny sytuacji dziecka koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej dokonują na posiedzeniach zespołów, w których biorą udział: rodzina zastępcza, lub prowadzący rodzinny dom dziecka, pedagog, psycholog, asystent rodziny, przedstawiciel

ośrodka adopcyjnego, rodzice dziecka (z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej).

W 2023 r. Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie przesłało do Sądu 350 ocen sytuacji dziecka (341 z zasadnością pobytu, 9 bez zasadności pobytu). Ocena zawiera m.in. opinię pedagoga szkoły (przedszkola) i wychowawcy o sytuacji szkolnej dziecka, która zawiera w szczególności: oceny, frekwencję, stopień przygotowania dziecka do zajęć, zachowanie, ubiór oraz informację o funkcjonowaniu dziecka w grupie rówieśniczej. Istotna jest również informacja na temat stopnia zaangażowania opiekunów w sytuację szkolną dziecka. Ważnym elementem oceny sytuacji dziecka jest informacja na temat jego stanu zdrowia i potrzeb w tym zakresie.

Ocena sytuacji dziecka

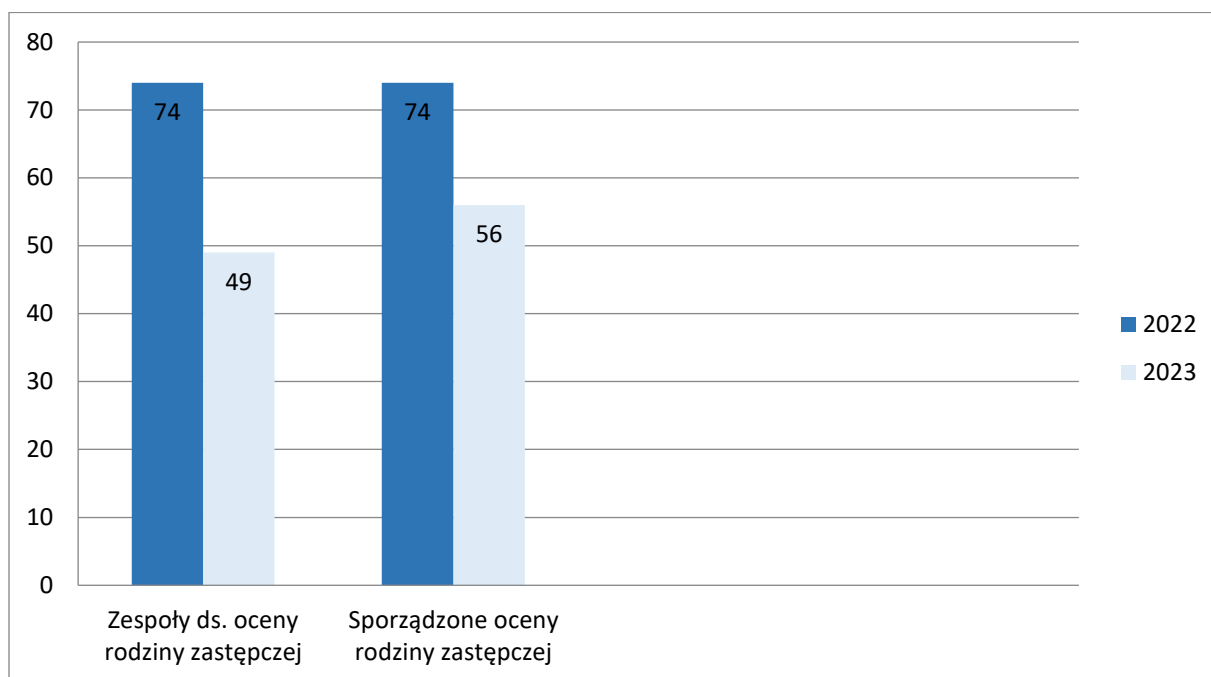

Ocena rodziny zastępczej.

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej dokonali w 2023 r. 74 ocen rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Oceny dotyczyły następujących rodzin:

- spokrewnione rodziny zastępcze – 47 ocen (w tym 1 negatywna),
- niezawodowe rodziny zastępcze – 22 ocen (w tym 1 negatywna),
- zawodowe rodziny zastępcze i RDD – 5 ocen.

Ocena rodziny zastępczej

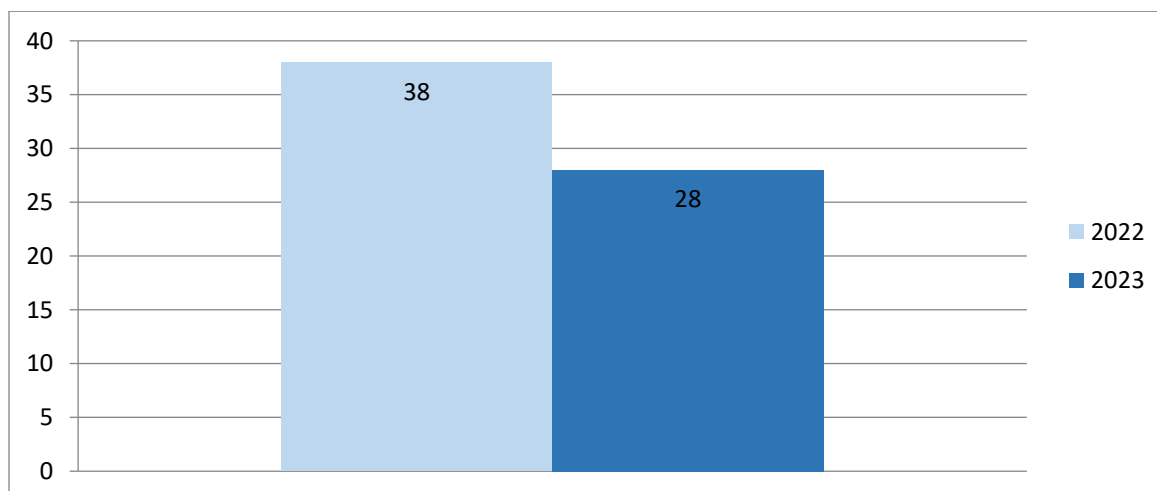

Opinie o kandydatach na rodziców zastępczych.

W 2023 r. pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej sporządzili 25 opinii o kandydatach na rodziny zastępcze:

- spokrewnione rodziny zastępcze - 11 opinii (w tym 3 kandydatów opiniowanych negatywnie),
- niezawodowe rodziny zastępcze – 6 opinii (w tym 5 kandydatów opiniowanych negatywnie).

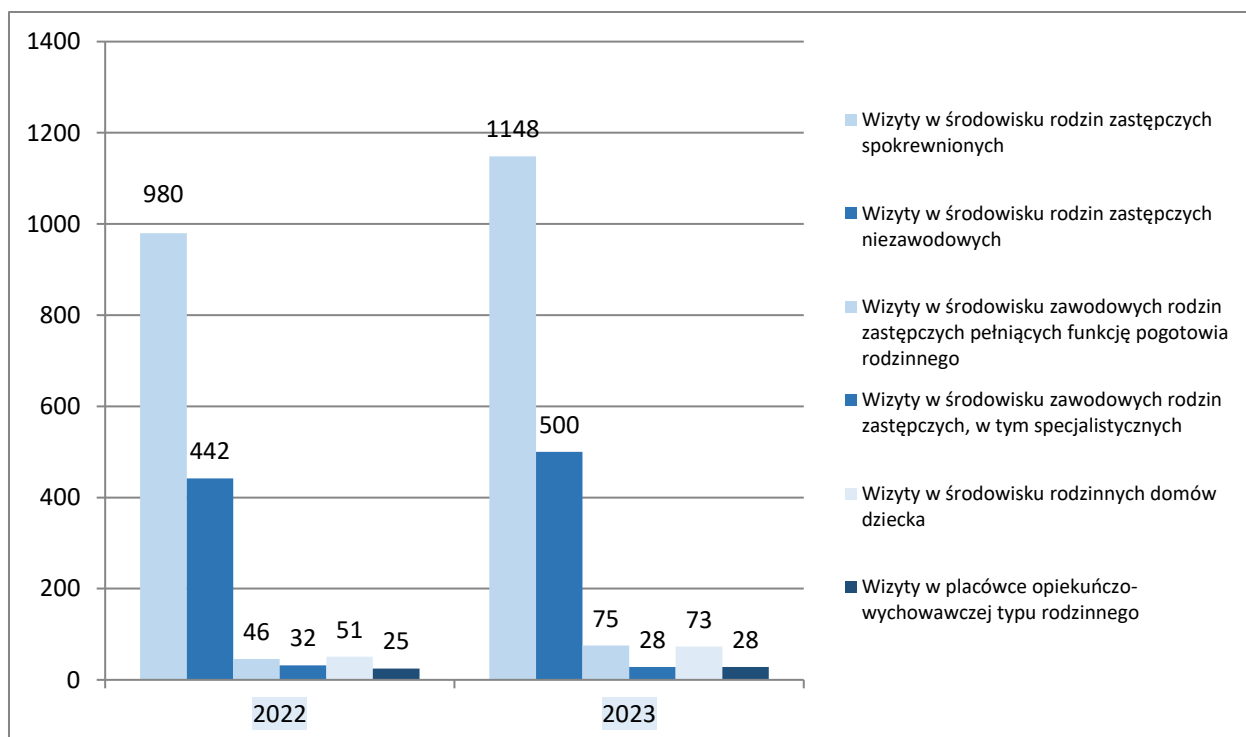
Opinie o kandydatach na rodziców zastępczych

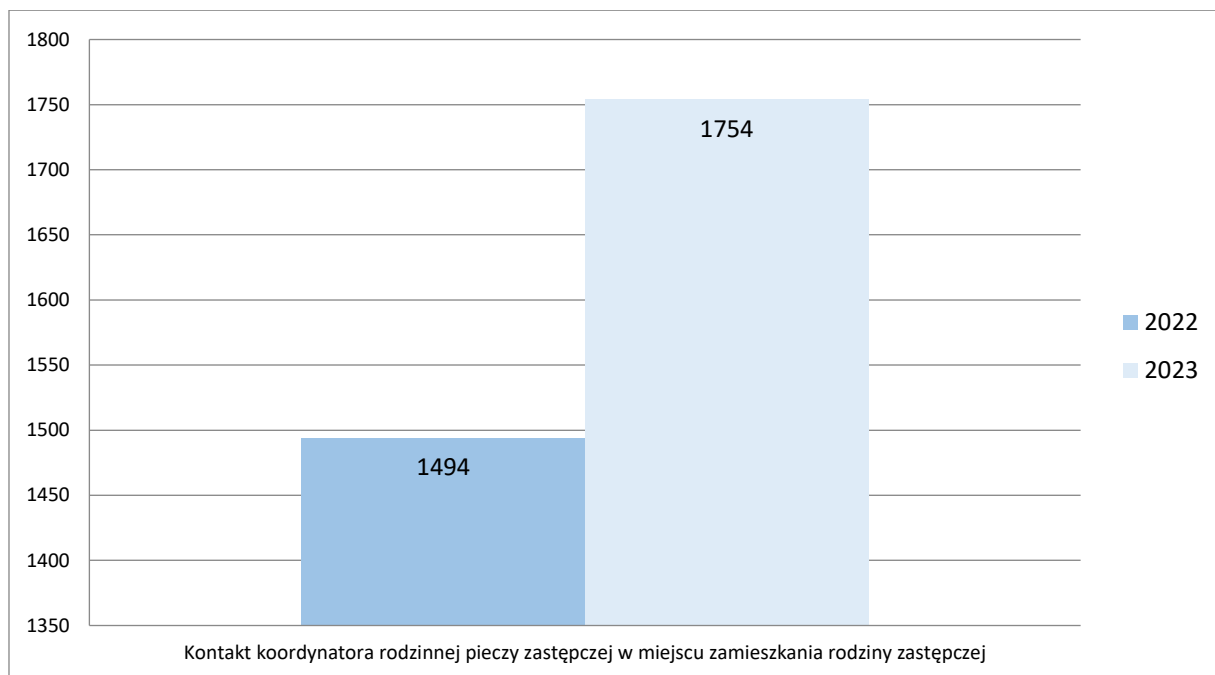
Pracownicy Zespołu w roku 2023 r. udzielili wsparcia rodzinie zastępczej w miejscu jej zamieszkania 1824 razy (koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej + pracownik socjalny).

Zadanie	Realizacja	
	2022 r.	2023 r.
Wizyty w środowisku rodzin zastępczych spokrewnionych	980	1148
Wizyty w środowisku rodzin zastępczych niezawodowych	442	500
Wizyty w środowisku zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	46	75
Wizyty w środowisku zawodowych rodzin zastępczych, w tym specjalistycznych	32	28
Wizyty w środowisku rodzinnych domów dziecka	51	73
Wizyty w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	25	28

Wizyty pracowników Zespołu ds. pieczy zastępczej w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej

Wizyty koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej

Organizacja i nadzorowanie kontaktów dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami biologicznymi.

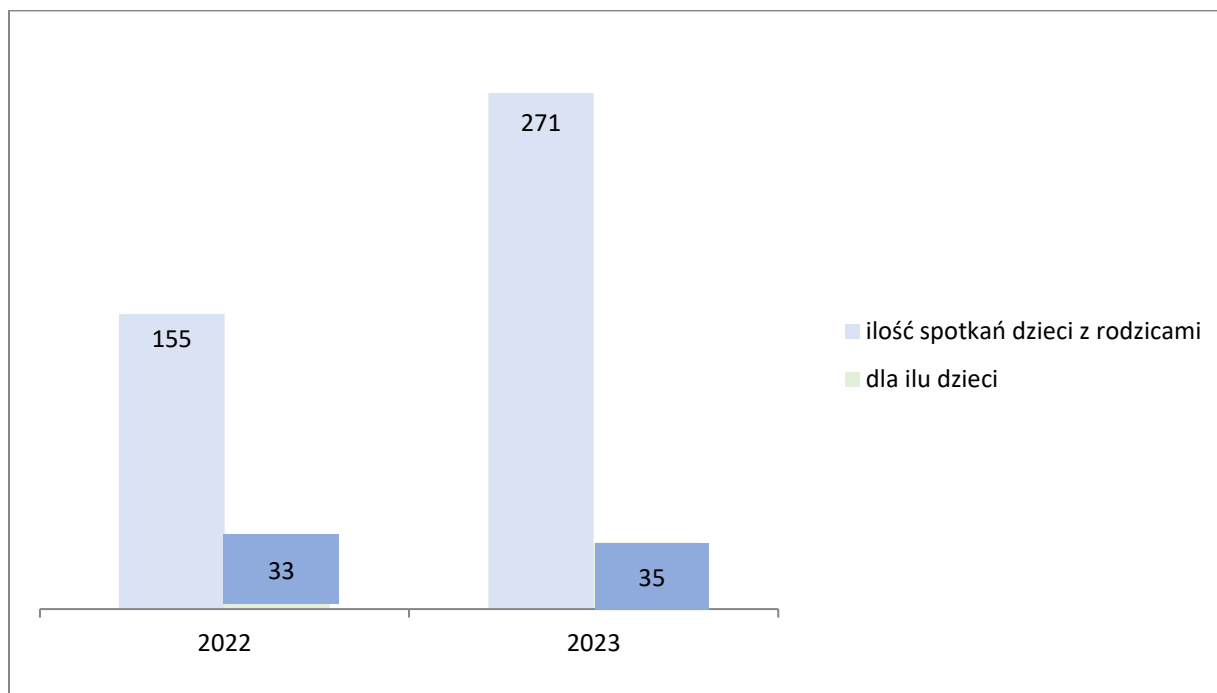
W ramach podtrzymywania więzi dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z ich biologicznymi rodzicami na terenie Zespołu ds. pieczy zastępczej organizowane są spotkania dziecka z rodzicem. Pracownicy Zespołu dbają o to, by rodzice zastępczy przekazywali rodzicom biologicznym informacje o życiu dziecka oraz dbają o stworzenie odpowiedniej atmosfery w trakcie spotkań. W spotkaniach tych przede wszystkim uczestniczą zawodowe rodziny zastępcze, rzadziej na terenie Zespołu ds. pieczy zastępczej odbywają się kontakty dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych z członkami najbliższej rodziny. Ma to miejsce w sytuacjach konfliktowych występujących po stronie osób dorosłych, które mają wpływ na relacje dziecka z opiekunami i rodzicami.

Kontakty odbywają się w jednej z siedzibach GCPR lub w okresie letnim na placu zabaw Centrum Opieki nad Dzieckiem i Rodziną. Spotkania są nadzorowane przez pracowników ZPZ i rodziny zastępcze, w których przebywają dzieci.

W 2023 roku odbyło się 271 spotkań rodziców biologicznych z 35 dziećmi, z 10 rodzin zastępczych.

Z przebiegu i obserwacji spotkań, zachowania rodziców biologicznych, ich relacji z dziećmi, sposobu spędzania z nimi czasu, sporządzane są informacje, które zawarte są w ocenach sytuacji przekazywanych do Sądu.

Kontakty dzieci z rodzicami biologicznymi

Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia, rodzin pomocowych oraz szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

W 2023 r. 3 zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz 1 rodzinny dom dziecka zgłosiły potrzebę umieszczenia dzieci na czas urlopu w rodzinach pomocowych. 15 dzieci zostało umieszczonych na czas urlopu w 7 rodzinach pomocowych.

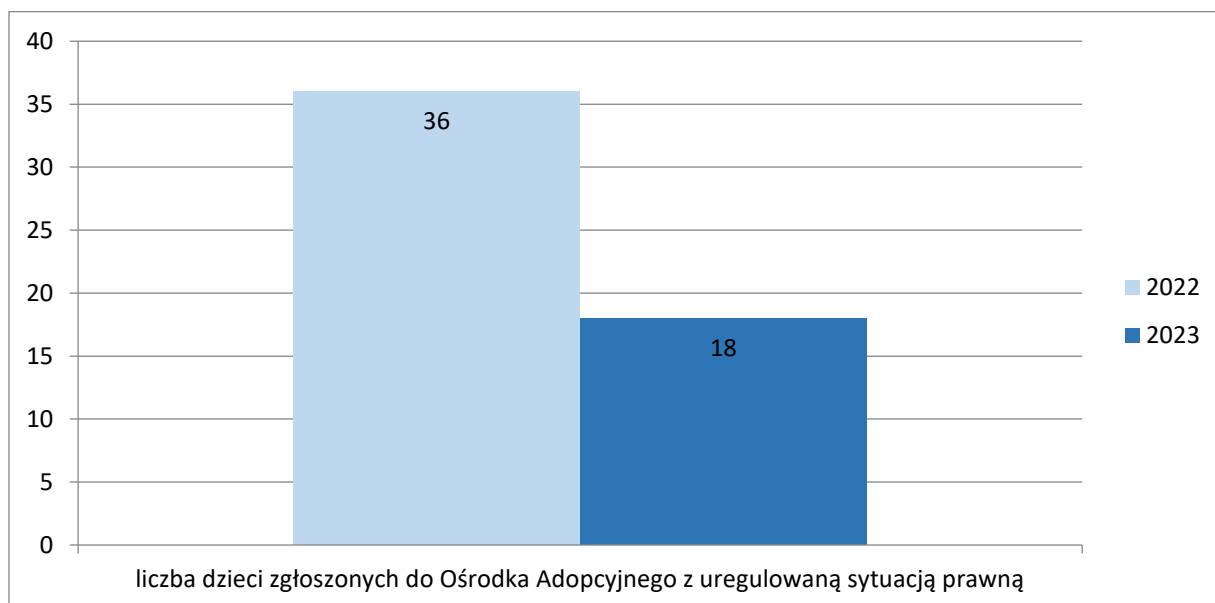
Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zgłaszają do ośrodków adopcyjnych informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną. Psycholodzy Zespołu ds. pieczy zastępczej dokonali wysłuchania stosunku dziecka do przysposobienia u 9 dzieci.

W 2023 r. pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej zgłosili do Ośrodka Adopcyjnego 18 dzieci, które posiadały uregulowaną sytuację prawną:

- 3 dzieci ze spokrewnionych rodzin zastępczych,
- 7 dzieci z niezawodowych rodzin zastępczych,
- 6 dzieci z zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego,
- 2 dzieci z rodzinnego domu dziecka.

Zgłoszenia do Ośrodka Adopcyjnego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną

Zgodnie z art. 139 a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Zespół ds. pieczy zastępczej jest zobowiązany do sporządzenia opinii dotyczącej dziecka z uregulowaną sytuacją prawną oraz zasadności wszczęcia procedury adopcyjnej i przesłanie jej wraz z wymaganą dokumentacją do Ośrodka Adopcyjnego. Adopcje dzieci przebywających w spokrewnionych i niezawodowych rodzinach zastępczych zdarzają się stosunkowo rzadko. W dużej mierze są to osoby dla dzieci najbliższe. W przypadku rodzin zastępczych spokrewnionych są to krewni wstępní - dziadkowie lub rodzeństwo dziecka, w sytuacji rodzin zastępczych niezawodowych – dalsi krewni lub osoby niespokrewnione z dzieckiem. Z uwagi na więź emocjonalną pomiędzy rodziną zastępczą, a dziećmi, rodziny zastępcze nie wyrażają zgody na przysposobienie małoletnich. Dla dzieci przysposobienie wiązałoby się z dużymi kosztami emocjonalnymi, ze względu na więź z rodziną opartą na poczuciu stabilizacji i bezpieczeństwa. W rodzinach zastępczych zawodowych i rodzinnych domach dziecka dziecko umieszcza się do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny biologicznej albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przepisy dopuszczają możliwość dwóch rozwiązań z chwilą uzyskania pełnoletniości przez wychowanka rodziny zastępczej:

- usamodzielnienie i skorzystanie z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich, uczących się wychowanków rodzin zastępczych;
- pozostanie w rodzinie zastępczej do 25 roku życia (warunkiem jest kontynuowanie nauki).

Proces usamodzielnienia rozpoczyna się na rok przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą i w zależności od sytuacji życiowej wychowanka, może trwać najpóźniej do momentu osiągnięcia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia.

Pomoc na usamodzielnienie ma wspierać proces kształcenia, zdobycia kwalifikacji zawodowych, uzyskania mieszkania i zatrudnienia. Pomoc ta może mieć zarówno formę pomocy pieniężnej, jak i pomoc prawną oraz psychologiczną.

Przyznanie pomocy uzależnione jest od spełnienia kilku warunków, a są nimi: osiągnięcie pełnoletności oraz umieszczenie w pieczy na podstawie orzeczenia sądu. Ponadto w odniesieniu do poszczególnych form pomocy pojawiają się kryteria dodatkowe, takie jak minimalny okres pobytu w rodzinie zastępczej, zobowiązanie się wychowanka do realizacji indywidualnego programu usamodzielniania.

Podczas procesu usamodzielnienia mogą wystąpić także okoliczności, które będą skutkowały odmową, zaprzestaniem udzielenia pomocy bądź jej zawieszeniem, są nimi m.in.: pobyt w zakładzie karnym, porzucenie nauki, uchylanie się od podjęcia pracy, nierealizowanie indywidualnego programu usamodzielnienia, samowolne opuszczenie rodziny zastępczej czy marnotrawstwo przyznanej pomocy.

Wychowanek pieczy zastępczej może pobierać świadczenie do zakończenia nauki lub osiągnięcia 25 lat. W praktyce jednak nie oznacza to, że w chwili ukończenia nauki osoba ta jest już usamodzielniona. W procesie usamodzielnienia powinno brać się pod uwagę wiele aspektów. Ważna jest sytuacja osobista, rodzinna oraz majątkowa. Dlatego przepisy nie określają jednoznacznie momentu usamodzielnienia. Wychowanek powinien ukończyć szkołę, zdobyć kwalifikacje zawodowe, dysponować lokalem mieszkalnym, a także posiadać umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego.

Pomoc dla osób usamodzielnianych obejmuje:

- 1) pomoc na:
 - a) kontynuowanie nauki
 - b) usamodzielnienie,
 - c) zagospodarowanie;
- 2) pomoc w uzyskaniu:
 - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
 - b) zatrudnienia;
- 3) pomoc prawną i psychologiczną.

Pracownik socjalny współpracujący z rodzinami zastępczymi w których pozostają po ukończeniu 18 roku życia pełnoletni wychowankowie przekazuje na bieżąco informację o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego oraz instytucjach udzielających wsparcia osobom w kryzysie.

W celu zdiagnozowania potrzeb rodzin zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków pozostających w rodzinach zastępczych przeprowadzono W 2023 r. ankietę, w której wyodrębniono najważniejsze potrzeby. Wyniki ankiety wskazują, iż duży problem oraz wyzwanie dla wychowanków stanowi wejście w dorosłe życie. Jak wynika z przeprowadzonej ankiety większość wychowanków po usamodzielnieniu prawdopodobnie pozostanie w rodzinach zastępczych; nieznaczna część wychowanków wynajmie mieszkanie, a także złoży wniosek o mieszkanie socjalne i będzie oczekiwała na lokal. Wśród tych rodzin są również dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, często wychowankowie ze znacznym stopniem, którzy nigdy nie będą mogli samodzielnie funkcjonować w środowisku. W związku z tym, istnieje potrzeba stworzenia np. mieszkań treningowych dla osób niepełnoprawnych lepiej funkcjonujących oraz np. rodzinnych Domów Pomocy Społecznej dla osób, które wymagają całodobowej pomocy drugiej osoby.

Wychowankowie opuszczając rodzinę zastępczą często są nieprzygotowani do dorosłego życia. Otrzymując pierwsze zatrudnienie muszą liczyć się z tym, iż wynagrodzenie które otrzymają będzie niskie. W związku z tym koszty samodzielnego życia często przewyższają otrzymane wynagrodzenie. Dodatkowym problemem jest fakt, iż młodzi ludzie nie posiadają umiejętności gospodarowania budżetem domowym. Podczas zamieszkiwania w rodzinie zastępczej nawet pracując dorywczo, otrzymane świadczenie przeznaczali na własne potrzeby. Po usamodzielnieniu zobowiązani są do opłacenia czynszu oraz zakupu żywności. W związku z tym większość rodzin zarówno spokrewnionych jak i niezawodowych ma potrzebę uczestniczenia w warsztatach, podczas których młodzież nabyte umiejętności gospodarowania budżetem domowym oraz spotkania z doradcą zawodowym podczas których uzyskają informacje na temat swoich mocnych stron, umiejętności, a także ofert na rynku pracy. Dodatkowo zauważamy również potrzebę uczestniczenia w treningu umiejętności społecznych, ponieważ młodzi ludzie często mają problem w nawiązaniu prawidłowych relacji w swoim otoczeniu lub np. w spotkaniach z potencjalnym pracodawcą.

Coraz więcej wychowanków decyduje się jednak na podwyższanie swoich kwalifikacji. Większość z nich kontynuuje naukę w szkole średniej a następnie na studiach wyższych.

Rozpoczęcie edukacji na studiach wyższych wiąże się również z większymi potrzebami finansowymi gdzie rzadko mogą liczyć na pomoc dotychczasowych opiekunów; często są to osoby w wieku emerytalnym, gdzie emerytura jest ich jedynym dochodem w miesiącu. Pracownik socjalny podczas spotkań z rodziną zastępczą systematycznie motywuje wychowanków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych w celu osiągnięcia lepszych warunków na obecnym rynku pracy. W sytuacji gdy wychowanek ukończy szkołę i nie podejmie jeszcze zatrudnienia, informuje osobę usamodzielnianą o możliwości zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy w celu uzyskania statusu osoby bezrobotnej, a także uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego i dostępu do ofert pracy. Podczas

kontaktów z pracownikiem PUP wychowanek uzyskuje informacje dotyczące możliwości uzyskania indywidualnych skierowań na szkolenia związane z podnoszeniem lub uzyskaniem kwalifikacji zawodowych. Pracownik socjalny informuje również pełnoletnich wychowanków na temat tego jak można uzyskać fundusze na prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Wychowankowie mogą także uzyskać pomoc przy przygotowaniu dokumentów starając się o przyjęcie do pracy tj. CV i list motywacyjny oraz o możliwości wsparcia ze strony doradcy zawodowego.

Pracownik socjalny nawiązuje współpracę ze Stowarzyszeniami i Fundacjami w celu możliwości zorganizowania bezpłatnych warsztatów np. z doradztwa zawodowego, zajęć z zakresu gospodarowania budżetem domowym, warsztatów z zakresu kompetencji społecznych i komunikacji.

W sytuacjach gdy pełnoletni wychowanek pieczy zastępczej w przyszłości chce się usamodzielnąć oraz opuścić rodzinę zastępczą, informowany jest o możliwości złożenia wniosku o przyznanie lokalu socjalnego z Urzędu miasta Gorzowa Wielkopolskiego. Pracownik socjalny pomaga w wypełnieniu w/w wniosku, a także jeżeli występuje taka konieczność towarzyszy wychowankowi podczas wizyt w urzędach.

Po opuszczeniu rodziny zastępczej zdarza się, iż wychowanek nie utrzymuje kontaktów z rodziną zastępczą. W/w nie może liczyć na pomoc ze strony rodziny zastępczej, a także ze strony rodziny biologicznej. Wówczas pracownik socjalny współpracuje z pracownikami Działu Pomocy Środowiskowej w celu uzyskania informacji na temat możliwości uzyskania pomocy finansowej w sytuacji trudnej.

Wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze często nie są przygotowani do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Świadczenia, które otrzymują są niewystarczające na pokrycie niezbędnych potrzeb tj. utrzymanie mieszkania, zakup środków higienicznych oraz zakup żywności. Do tego dochodzi problem braku umiejętności gospodarowania budżetem domowym. W związku z tym prowadzone są indywidualne rozmowy na temat gospodarowania otrzymanymi świadczeniami, a także wizyty w sklepach wraz z wychowankiem w celu nabrania umiejętności zakupu produktów pierwszej potrzeby w odpowiednich cenach. Wychodząc naprzeciw potrzebom przeprowadzono warsztaty dotyczące edukacji finansowej, w których mogli uczestniczyć wychowankowie z pieczy zastępczej.

Pełnoletni usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych są narażeni na wejście w konflikt z prawem, uzależnienie od substancji psychoaktywnych lub alkoholu, bezdomność oraz bezrobocie. W związku z tym, należy podjąć działania, które zapewnią odpowiednie wsparcie podczas wchodzenia w dorosłość, w taki sposób, aby znalezienie przez te młode osoby miejsca w społeczeństwie było łatwiejsze. Dlatego cyklicznie przeprowadzane są także warsztaty z zakresu uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz Internetu. Spotkania prowadzą

terapeuci ds. uzależnień – Pani Ewa Mrozowicz oraz Pan Łukasz Krzeszowski. Warsztaty profilaktyczne mają na celu uświadomienie ryzyka oraz szkodliwości związanej ze stosowaniem środków psychoaktywnych i uzależnieniem od Internetu.

W 2023 r. pracownik socjalny Zespołu ds. pieczy zastępczej współpracował z 33 rodzinami zastępczymi, które sprawowały opiekę nad 37 pełnoletnimi wychowankami.

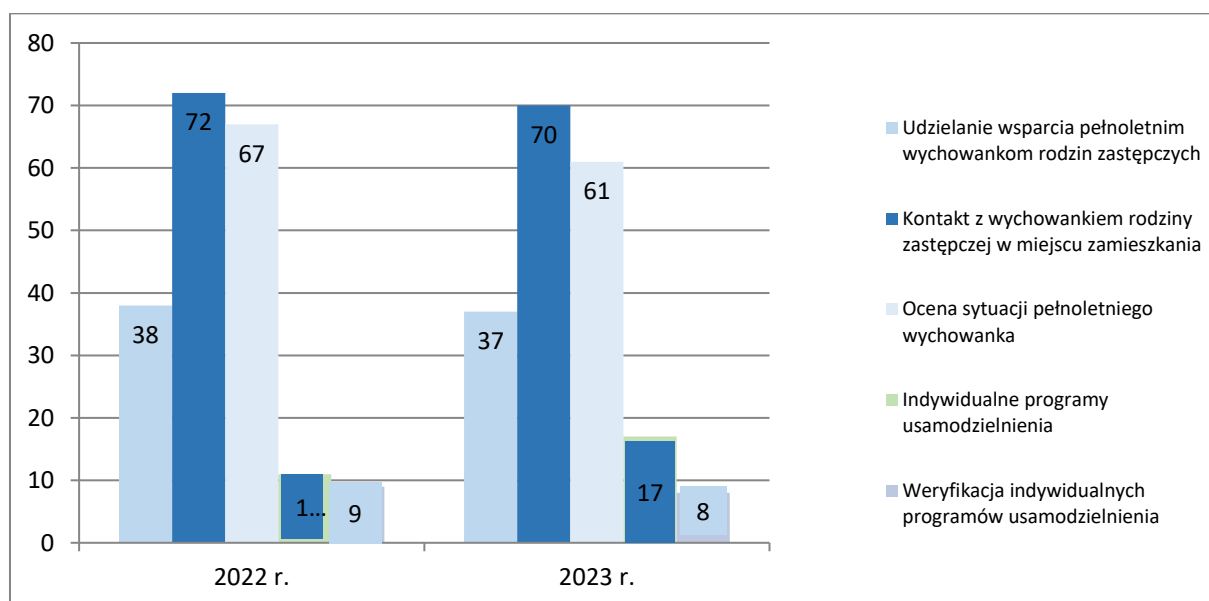
W 2023 r. 18 wychowanków rodzin zastępczych ukończyło 18 rok życia, z tego:

- 16 pozostało w rodzinie zastępczej (9 z rodzin zastępczych spokrewnionych, 6 z rodzin zastępczych niezawodowych, 1 z rodziny zastępczej zawodowej);
- 2 usamodzielniało się z chwilą uzyskania pełnoletności (z rodzin zastępczej spokrewnionej i rodziny zastępczej niezawodowej).

W 2023 r. 15 pełnoletnich wychowanków, którzy dotychczas pozostawali w rodzinach zastępczych usamodzielniało się i opuściło rodzinę zastępczą (9 spokrewnionych i 6 niezawodowych rodzin zastępczych).

Zadanie	Realizacja	
	2022 r.	2023 r.
Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych	38	37
Kontakt z wychowankiem rodziny zastępczej w miejscu zamieszkania	72	70
Ocena sytuacji pełnoletniego wychowanka	67	61
Indywidualne programy usamodzielnienia	11	17
Weryfikacja indywidualnych programów usamodzielnienia	9	8

Wsparcie pełnoletnich wychowanków

Udzielanie wsparcia przez specjalistów zatrudnionych w Zespole ds. pieczy zastępczej.

Wsparcie udzielane rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka oraz dzieciom przebywającym w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka przez psychologów Zespołu ds. pieczy zastępczej w 2023 r.:

- pomoc psychologiczna – 48 rodziny/52 dzieci;
- diagnozy psychofizyczne – 48 dzieci;
- badania kandydatów na rodziców zastępczych – 52 osoby;
- wysłuchanie dzieci do przysposobienia – 18 dzieci;
- praca z rodzinami zastępczymi w miejscu ich zamieszkania – 84 wizyty w środowisku.

Psycholodzy Zespołu ds. pieczy zastępczej prowadzą grupę wsparcia dla rodzin zastępczych. Jest to jedna z form działań pomocowych na rzecz rodzin zastępczych. Jej głównym celem jest możliwość nawiązania pomiędzy sobą kontaktu osób o podobnych doświadczeniach, a także dzielenia się przez nich swoimi przemyśleniami, emocjami i trudnościami. W 2023 r. odbyło się 1 spotkanie grupy wsparcia (w miesiącu 12/2023 r.), w którym wzięli udział przedstawiciele 6 rodzin zastępczych. Udział w grupie wsparcia nie jest zadaniem obowiązkowym, wynika z indywidualnej potrzeby każdej rodziny. Rodziny zastępcze, które z różnych przyczyn nie są w stanie uczestniczyć w grupach wsparcia organizowanych na terenie GCPR a deklarują potrzebę wsparcia (problemy z dojazdem na grupę wsparcia, całodobowa opieka nad dzieckiem niepełnosprawnym, niepełnosprawność rodzica zastępczego), objęte są wsparciem psychologa Zespołu ds. pieczy zastępczej w miejscu zamieszkania. Spotkania grupy wsparcia będą cyklicznie odbywały się w 2024 r., zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez rodziny zastępcze.

Pedagog zatrudniony na umowę - zlecenie w Zespole ds. pieczy zastępczej sporządza opinie o kandydatach na rodziny zastępcze na podstawie przeprowadzonego wywiadu pedagogicznego dla kandydatów zastępczych podczas wizyty w środowisku. W omawianym okresie pedagog sporządził 27 opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą.

Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie jest autorem programu do szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych pn. „Droga do Domu”. Program w 2021 r. został zatwierdzony na okres 5 lat przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Trenerami Programu są pracownicy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, którzy są jednocześnie autorami Programu.

W 2023 r. odbyły się następujące szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych:

- 1) W dniu 24 lutego 2023 r. zakończyło się szkolenie dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze trwające od 14 października 2022 r. Do szkolenia zakwalifikowano

10 osób/6 rodzin. 2 osoby/2 rodziny nie ukończyły szkolenia (zrezygnowały z uczestnictwa w trakcie szkolenia). Pozostałe osoby uczestniczące w szkoleniu otrzymały zaświadczenia kwalifikacyjne oraz świadectwa ukończenia szkolenia dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze.

2 rodziny/4 osoby byli to kandydaci, którzy zgłosili się do Zespołu ds. pieczy zastępczej w wyniku prowadzonych działań promujących rodzicielstwo zastępcze.

- 2) W dniu 4 kwietnia 2023 r. rozpoczęło się szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, które trwało do 9 maja 2023 r. W szkoleniu uczestniczyło małżeństwo, które ukończyło szkolenie podstawowe na niezawodową rodzinę zastępczą i zgłosili gotowość do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

- 3) W dniu 12 kwietnia 2023 r. rozpoczęło się kolejne szkolenie dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze, które trwało do dnia 30 maja 2023 r. Do szkolenia zakwalifikowano 9 osób/5 rodzin. Wszystkie osoby uczestniczące w szkoleniu otrzymały zaświadczenia kwalifikacyjne oraz świadectwa ukończenia szkolenia dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze.

2 rodziny/4 osoby byli to kandydaci, którzy zgłosili się do Zespołu ds. pieczy zastępczej w wyniku prowadzonych działań promujących rodzicielstwo zastępcze.

- 4) W dniu 22 czerwca 2023 r. rozpoczęło się szkolenie dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze, które trwało do dnia 11 lipca 2023 r. Do szkolenia zakwalifikowano 2 osoby/1 rodzinę. Szkolenie miało formę indywidualną zgodnie z zasadami zawartymi w autorskim programie szkoleniowym. Rodzina uczestnicząca w szkoleniu otrzymała zaświadczenie kwalifikacyjne oraz świadectwo ukończenia szkolenia dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze. Rodzina w okresie wakacyjnym pełniła funkcję rodziny pomocowej dla jednego dziecka, w czasie gdy prowadzący rodzinny dom dziecka przebywał na urlopie wypoczynkowym.

- 5) W dniu 17 października 2023 r. rozpoczęło się szkolenie dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze (szkolenie zakończyło się 31 stycznia 2023 r. po okresie sprawozdawczym). Do szkolenia zakwalifikowano 9 osób/5 rodzin.

8 osób/4 rodziny to kandydaci, którzy zgłosili się do Zespołu ds. pieczy zastępczej w wyniku prowadzonych działań promujących rodzicielstwo zastępcze.

Szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze.

Zadanie	Realizacja	
	2022 r.	2023 r.
Liczba szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych	4	5
Liczba uczestników szkoleń	21 osób/ 15 rodzin	32 osoby/18 rodzin
Liczba osób, które nie ukończyły szkolenia	5 osób/3 rodziny	2 osoby/2 rodziny

Szkolenia, warsztaty i spotkania dla rodzin zastępczych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Działania podejmowane w 2023 r.:

- **Warsztaty „Szkoly dla rodziców”.**

Dnia 18 stycznia 2023 roku rozpoczęła się kolejna edycja warsztatów Szkoła dla Rodziców. Podczas tej edycji warsztaty dedykowane były nie tylko rodzinom z problemami opiekuńczo- wychowawczymi ale również rodzinami zastępczymi. Głównym celem zajęć było wspieranie rodziców w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, nauka umiejętności lepszego porozumiewania się oraz refleksja nad własną postawą wychowawczą. Spotkania miały charakter warsztatowy i trwały przez 10 tygodni – do dnia 22 marca 2023 r.

- **Zajęcia z „Gimnastyki Mózgu” met. Paula Dennisona z elementami terapii pedagogicznej dla dzieci i rodziców z rodzinnej pieczy zastępczej.**

Zajęcia mają na celu uaktywnienie u dzieci mechanizmów naturalnego rozwoju. Oparte są w głównej mierze na ruchu tj. ćwiczeniach psychomotorycznych usprawniających ciało, aktywizujących system nerwowy, rozładowujących napięcia wywołane stresem i podnoszących energię. Zajęcia zawierają elementy terapii pedagogicznej mającej na celu organizację indywidualnego środowiska edukacyjnego dziecka, a także naukę „jak się uczyć”. Spotkania odbywają się w miejscu zamieszkania dzieci celem optymalizacji procesu dydaktycznego i zminimalizowania stresu związanego z nową nauką, prowadzone są w formie instruktażu dla opiekunów i ćwiczeń z dziećmi. W 2023 r. odbyły się 4 spotkania w 2 rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka dla 12 dzieci. Planowane są dalsze spotkania z wybranymi rodzinami zastępczymi, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami.

- **II edycja projektu socjalnego „Dziecko w szklanym ekranie: e-uzależnienia dzieci”.**

W 2023r. odbyły się spotkania II edycji projektu socjalnego pod nazwą: Dziecko w szklanym ekranie: E – uzależnienia dzieci. Projekt był realizowany przez Zespół

Pracy Socjalnej nr 4, który do współpracy zaprosił Zespół ds. pieczy zastępczej oraz Fundację Pozytywkę. Odbiorcami spotkania były osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych oraz dzieci przebywające w rodzinach zastępczych.

Podczas spotkania z rodzicami zastępczymi swoją prelekcję dotyczącą problemu wygłosiły przedstawicielki Komendy Miejskiej Policji z Wydziału Prewencji, przekazano ulotki dotyczące uzależnienia. Pracownicy socjalni oraz psycholog Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadzili z rodzicami zastępczymi dyskusję na temat e-uzależnień dzieci.

- **Spotkanie z rodzinami zastępczymi.**

W dniu 14 marca 2023 r. w sali konferencyjnej Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie przy ul. Walczaka 42 odbyło się spotkanie z zawodowymi rodzinami zastępczymi oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka. Głównym założeniem spotkania było omówienie zmian wprowadzonych od dnia 01 lutego 2023 r. do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz omówienie bieżącej współpracy.

- **Spektakl „Pan Twardowski. Ale bajka!”.**

24 kwietnia 2023 r. w Filharmonii Gorzowskiej odbył się spektakl *Pan Twardowski. Ale bajka!* Znakomity Balet Dworski z Krakowa wytańczył, niezwykłą historię słynnego krakowskiego czarnoksiężnika. W pełnym kolorów bajkowym spektaklu nie mogło zabraknąć nawiązania do ballady *Pani Twardowska* Adama Mickiewicza. Bo przecież to właśnie jej tytułowa bohaterka – żona maga, w karczmie, gdzie „siedzą, piją, lulki palą, tańce, hulanki, swawole...”, ratuje z opalów biednego alchemika, który za wiedzę i wieczną młodość zaprzedał duszę diabłu.

Udział w przedstawieniu wzięło 32 dzieci z rodzin zastępczych oraz 10 opiekunów. Bilety na spektakl przekazał dla rodzin zastępczych Ośrodek Adopcyjny w Gorzowie Wielkopolskim.

- **Zajęcia dla dzieci w elementach bajkoterapii i arteterapii.**

Dnia 14 grudnia 2023 r. pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej rozpoczęli zajęcia dla dzieci z elementami bajkoterapii i arteterapii, które odbywają się w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej. Tegoroczna edycja skierowana była dla dzieci przebywających w zawodowych rodzinach zastępczych, pogotowiach rodzinnych oraz rodzinnych domach dziecka. Prowadzący przygotowali bajki w formie papierowego teatrzyku ilustracji o nazwie – Kamishibai. Jest to technika opowiadania, czytania wywodząca się z Japonii, wykorzystując plansze z obrazkami i tekstem oraz drewnianą lub kartonową skrzynkę. Udział dzieci w zajęciach wspomogł rozwój psychofizyczny i intelektualny, rozwinię zainteresowania oraz znacząco poszerzył wyobraźnię.

- **Zajęcia dla dzieci „Jak być bogatym? - czyli edukacja finansowa na wesoło”.**

Spotkania prowadził pan Bartosz Dolinkiewicz (pośrednika i zarządcy nieruchomości, lider klubu Cash Flow, autor artykułów poświęconych inwestowaniu, rozwojowi osobistemu oraz edukacji finansowej, miłośnika przedsiębiorczości). Odbyło się 7 spotkań w których uczestniczyło 5 dzieci z rodzin zastępczych.

- **Spektakl „Chodź na słówko” .**

W Teatrze im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wielkopolskim, na scenie kameralnej, w dniu 10 czerwca 2023 r. odbył się spektakl „Chodź na słówko”. Zespół ds. pieczy zastępczej po raz kolejny otrzymał bilety z Ośrodka Adopcyjnego w Gorzowie Wielkopolskim. Dowcipny tekst Maliny Prześlugi o kreatywności, wyobraźni i akceptacji siebie. Po przedstawieniu odbyły się warsztaty tematyczne dla dzieci. Udział wzięło 41 dzieci w wieku od 4-17 lat oraz 24 opiekunów.

- **Warsztaty z zakresu uzależnień dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych.**

W miesiącu październiku 2023 r. rozpoczęła się kolejna edycja warsztatów z zakresu uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz Internetu. Zajęcia obejmowały trzy spotkania, w których wzięły udział dzieci i młodzież z pieczy zastępczej w wieku 13 - 16 lat. Spotkania poprowadzili terapeuci ds. uzależnień – Pani Ewa Mrozowicz oraz Pan Łukasz Krzeszowski. Warsztaty profilaktyczne miały na celu uświadomienie ryzyka oraz szkodliwości związanej ze stosowaniem środków psychoaktywnych i uzależnieniem od Internetu. Zajęcia skonstruowane są w taki sposób by dzieci bez skrępowania mogły prowadzić dyskusję i zadawać nurtujące ich pytania dotyczące tematyki uzależnień oraz umożliwią skonfrontowanie własnych umiejętności z wiedzą zaczerpniętą na spotkaniach.

- **Warsztaty z rękodzieła.**

W miesiącu wrześniu 2023 r. dzięki współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem rodziny zastępcze mogły uczestniczyć w twórczych warsztatach tworzenia makramy, biżuterii oraz warsztatach florystycznych. Udział w warsztatach wzięło 5 rodzin zastępczych.

- **Webinary, w których uczestniczyły rodziny zastępcze:**

- Webinar na kanale Famiga: „Zaburzenia rozwojowe dzieci. Diagnoza i interwencja terapeutyczna” (8 rodzin zastępczych);
- Webinar na kanale Famiga: „Metody skutecznej komunikacji w pracy z dziećmi i młodzieżą” (5 rodzin zastępczych);
- Webinar na kanale Famiga: „Dzieci z FASD w rodzinach zastępczych” (6 rodzin zastępczych).

Pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej informowali rodziny zastępcze o dostępnych szkoleniach służących pogłębianiu wiedzy na wielu płaszczyznach (podnoszenie kompetencji wychowawczych, komunikacja z dzieckiem, problemy uzależnień wśród dzieci i młodzieży, itp.). Rodziny zastępcze wybierały szkolenia wynikające z ich potrzeb

w zależności od wieku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i problemów występujących w rodzinach.

Warto podkreślić, iż wszelkie działania podejmowane przez pracowników Zespołu ds. pieczy zastępczej realizowane są z własnych zasobów kadrowych, co więcej bez zaangażowania dodatkowych środków finansowych. Organizowane warsztaty dla dzieci są odpowiedzią na potrzeby płynące ze środowiska i w pełni zabezpieczają potrzeby dzieci zarówno te zgłaszane przez rodziców zastępczych jak i pracowników Zespołu.

Wolontariat.

Zespół ds. pieczy zastępczej w ramach działań z zakresu wolontariatu, podjął działania w zakresie pozyskania kandydatów na wolontariuszy. W miesiącu czerwcu 2023 r. podpisano pierwsze porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych, natomiast w drugim półroczu 2023 r. 4 kolejne porozumienia. Wolontariusze wspierali zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinny dom dziecka. Do zadań wolontariusza należała głównie pomoc w organizacji czasu wolnego poprzez udział w grach i zabawach z dziećmi.

Promocja rodzicielstwa zastępczego.

Mając na uwadze potrzeby związane z pozyskiwaniem kandydatów na rodziców zastępczych Zespół ds. pieczy zastępczej GCPR zorganizował innowacyjną kampanię społeczną na rzecz rodzicielstwa zastępczego w społeczności lokalnej miasta Gorzowa Wielkopolskiego pn. NIE – zastąpione rodzicielstwo „Wysłuchaj się w rodzinie”. Celem kampanii jest budowa pozytywnego wizerunku rodzin zastępczych i pozyskania nowych kandydatów do pełnienia tej roli. W ramach kampanii społecznej we współpracy z Panią Agnieszką Moskaluk nagrywane są podcasty z historiami rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego. Rozmowy dotyczą różnorodnych tematów życia codziennego rodziny zastępczej np. motywacja do pozostania rodziną zastępczą, pozytywne – negatywne doświadczenia. Głównym przekazem kampanii jest przybliżenie idei rodzinnej pieczy zastępczej - pokazanie codziennego funkcjonowania rodzin zastępczych, pokazanie pozytywnego obrazu rodzicielstwa zastępczego - rodzicielstwo zastępcze jako źródło radości i satysfakcji oraz wyrażenie uznania dla codziennej pracy rodzin zastępczych. Dotychczas powstały 4 podcasty. Z uwagi na pozytywny oddźwięk ze środowiska lokalnego na temat kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze co przekłada się na zgłaszanie się do GCPR kandydatów na rodziców zastępczych, w roku 2024 planowana jest kontynuacja kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze i nagranie kolejnych podcastów z kolejnymi rodzinami zastępczymi.

Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w 2023 r. prowadzone było również poprzez umieszczanie informacji na stronie internetowej GCPR, oraz tablicach ogłoszeniowych

w miejskich instytucjach (UM, PUP, US, UW, Biblioteka itp.), ogłoszenia w lokalnych mediach (radio) oraz prowadzone kampanie informacyjne przy kolportażu ulotek.

Konkurs plastyczny dla dzieci z rodzin zastępczych.

Już po raz VIII pracownicy Zespołu do spraw pieczy zastępczej Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie zorganizowali Konkurs Plastyczny dla dzieci z rodzin zastępczych z terenu miasta Gorzowa Wielkopolskiego. W tym roku konkurs nosił nazwę: „Warto marzyć”, a towarzyszyła konkursowi myśl przewodnia: „Zawsze celuj w księżyc, nawet jeśli nie trafisz, znajdziesz się pomiędzy gwiazdami”. Komisja kwalifikacyjna, spośród 45 prac wyłoniła zwycięzców oraz wyróżniła prace w poszczególnych kategoriach wiekowych. Gratulacje, uroczyste wręczenie dyplomów oraz nagród uczestnikom konkursu odbyło się w Międzynarodowy Dzień Dziecka w siedzibie Zespołu ds. pieczy zastępczej przy ul. Puszkina 3. Dzięki wsparciu naszego wieloletniego sponsora Poczty Polskiej dzieci otrzymały nagrody rzeczowe. W harmonogramie uroczystości zawarty został występ solistki oraz koncert instrumentalny w wykonaniu ucznia Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Władysława Jana Ciesielskiego w Gorzowie Wielkopolskim. Dodatkową atrakcją była możliwość wykonywania fotografii w foto - budce oraz malowanie buziek.

Dzień Rodzicielstwa Zastępczego.

Zespół ds. pieczy zastępczej w miesiącu czerwcu 2023 z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego zorganizował ognisko integracyjne dla rodzin zastępczych. Ognisko odbyło się na terenie posiadłości agroturystycznej w miejscowości Jeże. Celem zorganizowanego ogniska była nie tylko wspólna zabawa ale przede wszystkim integracja rodzin zastępczych. Na dzieci czekało mnóstwo atrakcji, wspólne gry i zabawy, duże bańki mydlane; malowanie włosów i buziek cieszyło się dużym powodzeniem. Uczestników ugoszczono domowymi wypiekami, odbyło się również wspólne pieczenie kiełbasek nad ogniskiem. Informacje zwrotne od rodzin wskazywały, że spotkania integracyjne są dla nich bardzo ważne i bardzo potrzebne.

Z okazji dnia rodzicielstwa zastępczego do rodzin zastępczych z terenu Gorzowa Wielkopolskiego zostały wysłane życzenia za pomocą poczty elektronicznej.

Mikołajki dla dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej.

Zespół ds. pieczy zastępczej w miesiącu grudniu 2023 r. zorganizował po raz ósmy Zabawę Mikołajkową dla dzieci z rodzin zastępczych. W Zabawie wzięło udział około 120 dzieci w wieku od 0 do 12 lat. Zabawę poprowadzili animatorzy – zespół „Bajduś”, którzy zorganizowali dla dzieci zabawy ruchowe angażując do udziału nie tylko najmłodszych uczestników zabawy, ale i ich opiekunów. Momentem na który czekały dzieci i który jest dla nich ogromnym wydarzeniem było spotkanie ze św. Mikołajem, który każdemu dziecku wręczył

prezent. Dla wszystkich uczestników Zabawy Mikołajkowej zapewniony był słodki poczęstunek.

Ankiety dla rodzin zastępczych.

W 2023 r. Zespół ds. pieczy zastępczej opracował dwie ankiety:

- - dla rodzin zastępczych, w których przebywają dzieci od urodzenia do 18 roku życia;
- - dla rodzin zastępczych, w których przebywają pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych, którzy po ukończeniu 18 roku życia wyrazili chęć pozostania w dotychczasowej rodzinie zastępczej.

Głównym celem przeprowadzonego badania z rodzinami zastępczymi było zebranie informacji na temat problemów występujących w rodzinach zastępczych w celu przygotowania oferty wsparcia zarówno dla rodzin zastępczych, dzieci oraz pełnoletnich wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych adekwatnej do potrzeb.

Na podstawie otrzymanych informacji sformułowano wnioski dotyczące m.in. poszerzenia oferty wsparcia specjalistycznego w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym działań związanych z prowadzeniem procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej na terenie Gorzowa Wielkopolskiego.

W ramach realizacji zadań Zespół ds. pieczy zastępczej W 2023 r. współpracował z następującymi osobami/instytucjami/organizacjami pozarządowymi, które nieodpłatnie wspierają nas w realizacji zadań:

- warsztaty dot. uzależnień na szkoleniu dla kandydatów na rodziców zastępczych poprowadził Pan Krzysztof Frąckowiak, terapeuta Stowarzyszenia MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień Gorzowie Wielkopolskim;
- blok tematyczny dot. sprawców przemocy i mechanizmów jej stosowania na szkoleniu dla kandydatów na rodziców zastępczych poprowadziła Pani Edyta Wakulicz – Duszczyk, terapeuta, specjalista w pracy w ofiarami i sprawcami przemocy;
- warsztaty dot. komunikacji na szkoleniu dla kandydatów na rodziców zastępczych poprowadziła Pani Joanna Neczajewska - Certyfikowany Trener Fris®, Coach VCC, Edukator, Praktyk POY, RTZ, Iconthinking®, Tłumacz, Trener, Kynoterapeuta;
- Polski Czerwony Krzyż Oddział w Gorzowie Wielkopolskim – 46 dzieci z 33 rodzin zastępczych otrzymały od ww. organizacji plecaki z pełnym wyposażeniem oraz artykuły i przybory szkolne;
- Zespół „Bajduś” z Gorzowa Wielkopolskiego – rokrocznie prowadzi zabawę mikołajkową dla dzieci z rodzin zastępczych;
- Poczta Polska S. A. w Gorzowie Wielkopolskim – główny sponsor Zespołu ds. pieczy zastępczej (prezenty dla dzieci z okazji Mikołajek, nagrody w Konkursie Plastycznym,

sponsor zeszytów i przyborów szkolnych na rozpoczęcie roku szkolnego, słodyczy do paczek, jako poczęstunek podczas organizowanych zajęć dla dzieci i rodziców zastępczych);

- Stowarzyszenie Brata Krystyna. Współpraca w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin zastępczych; w okresie wakacji 2023 r. 13 dzieci uczestniczyło w dwóch 10-dniowych turnusach kolonijnych;
- Grupa Moto Świry Gorzów Wielkopolski przygotowała paczki dla 50 dzieci z rodzin zastępczych;
- Lidl Sp. z o. o. przekazał 35 paczek świątecznych dla dzieci z rodzin zastępczych;
- Firma „GOPLAST” Serafińscy Sp. jawna w Gorzowie Wielkopolskim;
- Stowarzyszenie „Mój Dom Nasze Dzieci” w Rudnicy;
- Drukarnia SONAR w Gorzowie Wielkopolskim;
- Związek Literatów Polskich - Pani Agnieszka Moskaluk;
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim.

Współpraca Zespołu ds. pieczy zastępczej z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

W ramach realizacji zadania współpracowano z następującymi organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami z zakresu wsparcia rodziny:

- Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych (27 rodzin/32 dzieci),
- Ośrodek Wczesnej Interwencji (11 rodzin/24 dzieci),
- Stowarzyszenie MONAR (2 rodziny/2 dzieci),
- Specjalistyczny Ośrodek Diagnostyki i Rehabilitacji „Echo” (6 rodzin/6 dzieci),
- Instytut Zdrowia Psychicznego „Para Familia” (14 rodzin/16 dzieci),
- Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Gorzowie Wielkopolskim (3 rodziny/3 dzieci),
- Zachodniopomorska Fundacja Pomocy Rodzinie „Tęcza Serc” w Szczecinie (1 rodzina/1 dziecko),
- Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy w Gorzowie Wielkopolskim (1 rodzina/1 dziecko).

Współpraca ze środowiskiem lokalnym w szczególności z PCPR, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi a także kościołem i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym w zakresie realizacji bieżących zadań na rzecz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka z miasta Gorzowa Wielkopolskiego:

- Instytucje Oświaty;
- Placówki Służby Zdrowia;
- Pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej;
- Asystenci rodziny;
- Policja;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. rodzinnych i nieletnich;
- Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze z terenu miasta Gorzowa Wielkopolskiego;
- Sąd Rejonowy, III Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- Prokuratura Rejonowa;
- Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie (m. in. MOPS Zielona Góra, OPS Myślibórz, OPS Tuplice, GOPS Lubiszyn, PCPR Gorzów Wielkopolski, MOPS Poznań, PCPR Działdowo, OPS Drezdenko, GOPS Lubniewice, PCPR Sulęcín, OPS Santok, MOS w Białej);
- Parafie z terenu miasta Gorzowa Wielkopolskiego;
- Sekcja Świadczeń ds. pieczy zastępczej;
- Organizacje pozarządowe;
- Fundacje;
- Pracownicy socjalni GCPR.

Zwiększenie kompetencji i umiejętności pracowników zatrudnionych u organizatora poprzez zapewnienie im oferty szkoleń adekwatnych do potrzeb.

W 2023 r. pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej uczestniczyli w następujących szkoleniach, konferencjach i webinarach:

- Szkolenie pn.: „Dzieci cudzoziemskie w pieczy zastępczej” zorganizowane przez Lubuski Urząd Wojewódzki (2 pracowników)
- Szkolenie: „Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” organizowane przez ROPS Zielona Góra (2 pracowników);
- Konferencja „Zapobiegaj, wspieraj, nie wykluczaj” organizowana przez Fundację „Serce na dłoni” (3 pracowników);

- II Konferencja Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży w Gorzowie Wielkopolskim (6 pracowników);
- Webinar na kanale Famiga: „Zaburzenia rozwojowe dzieci. Diagnoza i interwencja terapeutyczna” (6 pracowników);
- Webinar na kanale Famiga: „Metody skutecznej komunikacji w pracy z dziećmi i młodzieżą” (5 pracowników);
- Webinar na kanale Famiga: „Dzieci z FASD w rodzinach zastępczych” (6 pracowników).

SEKCJA ŚWIADCZEŃ DS. PIECZY ZASTĘPCZEJ

Podstawowe zadania Sekcji:

1. Ustalenie prawa do świadczeń:

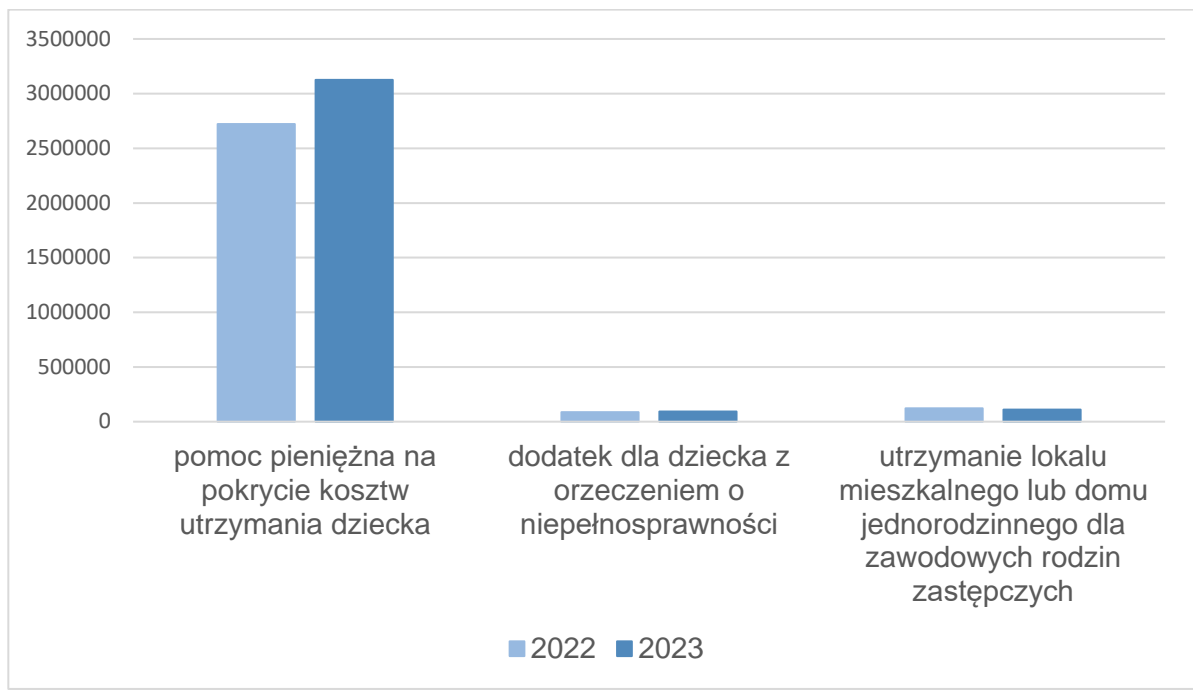
- przyjmowanie wniosków;
- sporządzanie decyzji administracyjnych;
- sporządzanie list wypłat;
- prowadzenie procedur związanych z nienależnie pobranymi świadczeniami.

Ustalenie prawa do świadczeń	2022	2023
liczba wniosków	401	446
liczba wydanych decyzji przyznających świadczenie	332	353
liczba wydanych decyzji odmawiających przyznania świadczenia	6	7
liczba wydanych decyzji zmieniających w części i całości (w tym waloryzacja)	252	285
liczba uchylonych decyzji	58	56
liczba wygaśniętych decyzji	2	1
liczba sporządzonych listy wypłat	298	256
liczba wydanych decyzji związanych z nienależnie pobranymi świadczeniami	2	4

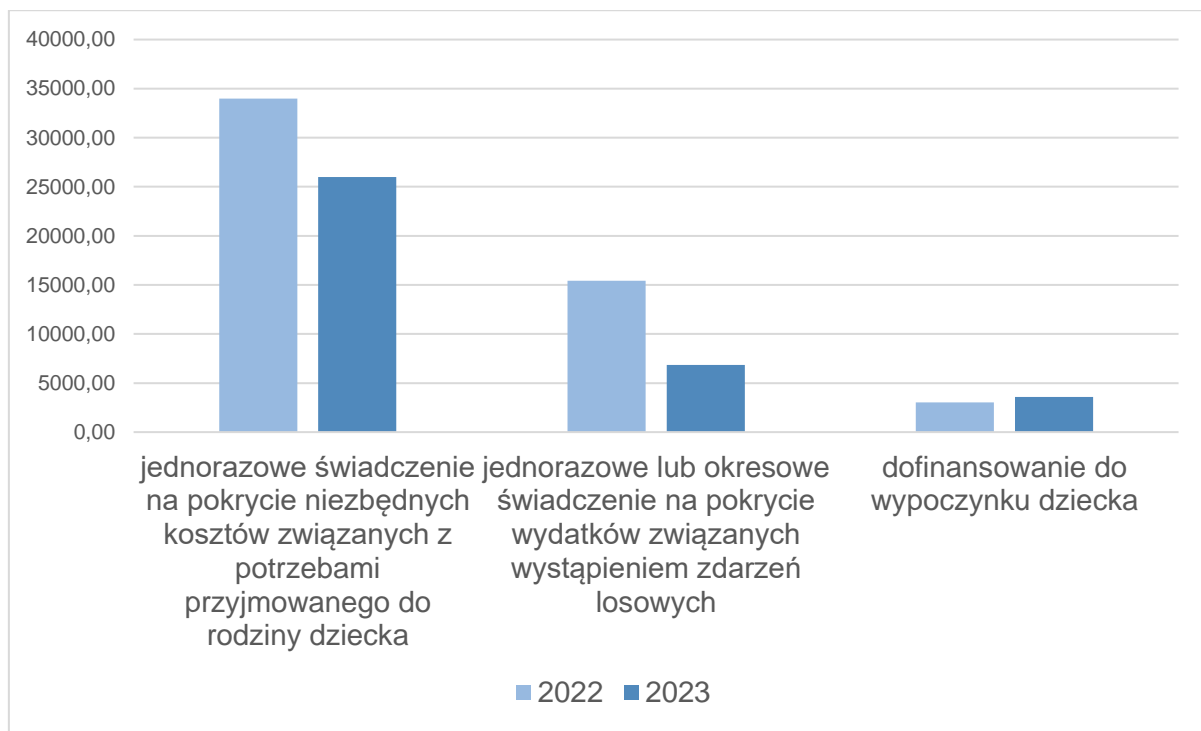
Rodzina piecza zastępcza

Świadczenia z rodzinnej pieczy zastępczej	2022	2023
utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej	2 720 614 zł	3 126 424 zł
dodatek dla dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności	87 925 zł	92 946 zł
utrzymanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz świadczenie dla rodzin zawodowych na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego	21 499 zł	110 008 zł
kontynuowanie nauki przez wychowanków rodzin zastępczych	102 678 zł	80 619 zł
zagospodarowanie dla wychowanków rodzin zastępczych	27 728 zł	24 706 zł
usamodzielnienie dla wychowanków rodzin zastępczych	102 603 zł	37 542 zł
środki finansowe na pokrycie kosztów przyjęcia do rodziny zastępczej dziecka	33 974 zł	25 976 zł
pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	15 436 zł	6 850 zł
dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	3 040 zł	3 590 zł
wynagrodzenie rodzin zawodowych, pomocowych, RDD oraz osób do pomocy wraz z pochodnymi	419 793 zł	550 241 zł
RAZEM	3 635 290zł	4 058 902zł

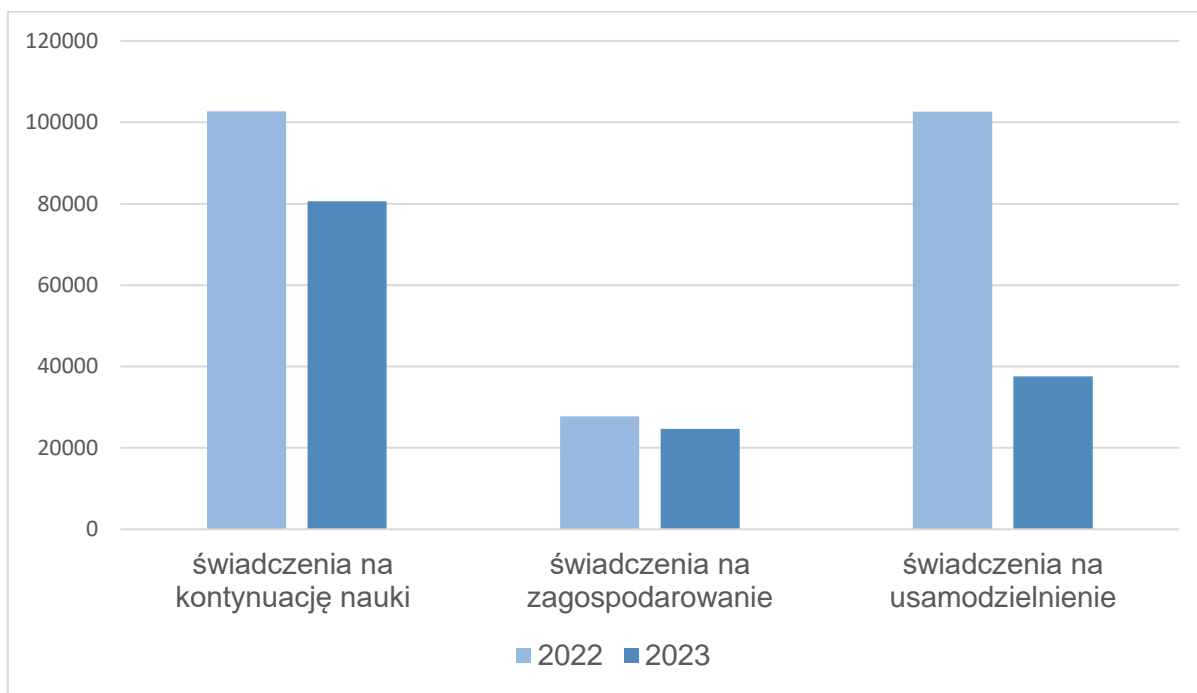
Świadczenia obligatoryjne dla rodzin zastępczych.

Świadczenia fakultatywne dla rodzin zastępczych

Pomoc pieniężna dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej.

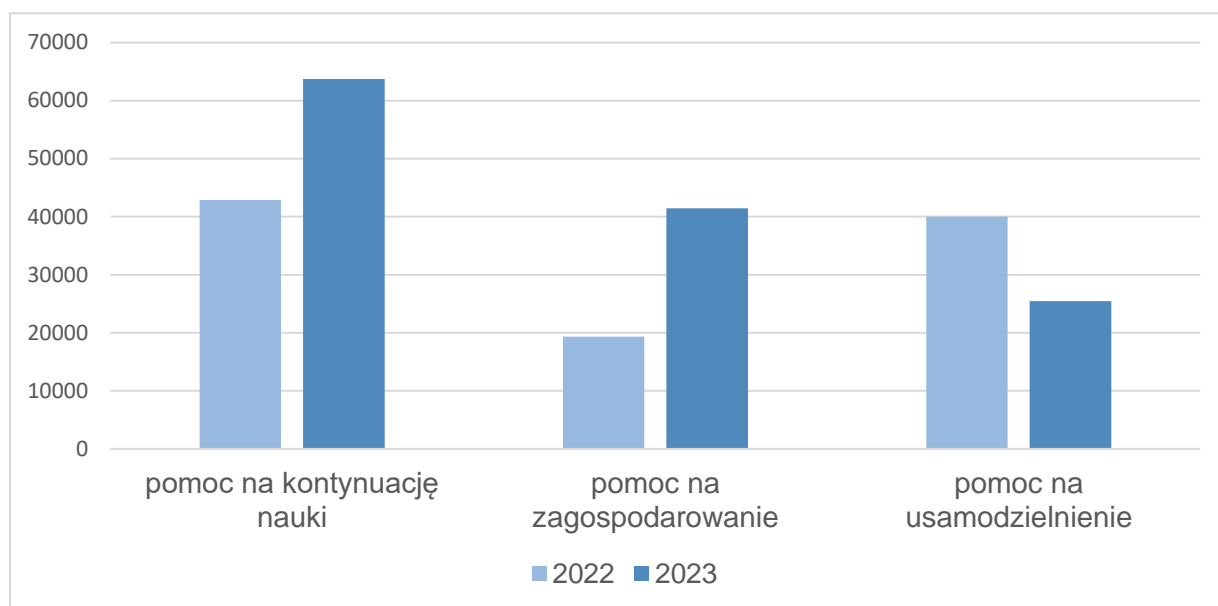
W **2023 r.** Sekcja świadczeń ds. pieczy zastępczej wypłaciła świadczenia dla rodzin zastępczych na łączną kwotę **4 058 902 zł** w tym **36 416 zł** na świadczenia fakultatywne oraz **142 867 zł** na świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej. W **2023 r.** nastąpił spadek w stosunku do poprzedniego roku wypłacanego świadczenia na kontynuację nauki pomimo zwiększenia od 01.06.2023 r. wysokości kwoty tego świadczenia. Oznacza to, iż usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych coraz częściej rezygnują z dalszej nauki i podejmują pracę zarobkową. Spadek nastąpił również w przypadku wypłaconych świadczeń fakultatywnych, które przyznawane są zgodnie z zasadami gospodarności, celowości i racjonalności wydatków. Przy rozpatrywaniu wniosków o przyznanie świadczeń fakultatywnych Sekcja świadczeń ds. pieczy zastępczej każdorazowo ocenia możliwości budżetowe Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie.

Instytucjonalna piecza zastępcza.

Świadczenia przysługujące usamodzielnionym wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych udzielone na zasadach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz na zasadach ustawy o pomocy społecznej.

Świadczenia przysługujące usamodzielnionym wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych	2022	2023
pomoc finansowa na kontynuowanie nauki	42 877 zł	63 746 zł
pomoc finansowa na zagospodarowanie	19 332 zł	41 453 zł
pomoc finansowa na usamodzielnienie	40 013 zł	25 479 zł
RAZEM	102 222 zł	130 678 zł

Pomoc pieniężna dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W **2023 r.** wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej korzystali z pomocy pracowników Sekcji świadczeń ds. pieczy zastępczej. Wychowankowie uzyskali pomoc przy sporządzaniu programu usamodzielnienia, pracownicy analizowali programy i sporządzali ich weryfikację. Zostało sporządzonych **14 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia** i ich weryfikacji dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej i wychowanków, którzy otrzymują pomoc na podstawie przepisów o pomocy społecznej. Dodatkowo w trakcie roku modyfikowano Indywidualne Programy Usamodzielnienia.

2. Zapewnienie pieczy zastępczej:

- umieszczanie dzieci w rodzinnej pieczy;
- umieszczanie dzieci w instytucjonalnej pieczy;
- kompletowanie dokumentacji dzieci.

Zapewnienie pieczy zastępczej	2022	2023
liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	49	75
liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	40	41

W **2023 roku** odbyło się **15** interwencji, w wyniku których **9** dzieci zostało umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, a **12** w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym **9** małoletnich cudzoziemców. Takie umieszczania wiążą się z koniecznością natychmiastowego znalezienia pieczy zastępczej dla dziecka.

W **2023 r.** **65** dzieci opuściło pieczę zastępczą w wyniku:

- powrotu do rodziny naturalnej – 22 dzieci;

- przysposobienia – 15 dzieci;
- usamodzielnienia – 24 wychowanków;
- umieszczenia w DPS – 2 dzieci;
- ucieczka małoletnich cudzoziemców z placówki – 2 dzieci;

3. Alimony i odpłatność:

- sporządzanie pozwów o alimenty;
- wszczęcie postępowań w zakresie odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej;
- prowadzenie procedur egzekucyjnych (w tym upomnienia i tytuły wykonawcze)

Alimentacja i odpłatność	2022	2023
liczba sporządzonych pozwów o alimenty	35	13
liczba wydanych decyzji odstępujących od ustalenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	62	92
liczba wydanych decyzji ustalających odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	5	5
liczba wystawionych upomnień	15	15
liczba wystawionych tytułów wykonawczych	12	17

W **2023 r.** Sekcja złożyła **13** pozwów do sądu o zasądzenie alimentów na rzecz **18** dzieci. Zostało orzeczonych **19** wyroków zasądzających alimenty, w **6** sprawach zostało umorzone postępowanie, a w **2** zawieszono.

Mając na uwadze zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz uchwałę nr XXXII/383/2016 Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków umorzenia w całości lub części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstąpienia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, Sekcja prowadziła postępowania w sprawie ustalenia sytuacji majątkowej, dochodowej, zdrowotnej i rodzinnej rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Na podstawie uzyskanej dokumentacji zostały wszczęte z urzędu postępowania administracyjne, w wyniku czego wydano **92** decyzje odstępujące od ustalenia opłaty oraz **5** decyzji ustalających odpłatność.

Dodatkowo prowadząc postępowania dot. ustalenia odpłatności Sekcja świadczeń wystąpiła z wnioskami o ustalenie kuratora dla osoby nieobecnej (rodzica biologicznego) celem zapewnienia mu udziału w postępowaniu. W **2023 r.** sporządzono **15** takich wniosków, kuratorem dla osób nieznanych z miejsca pobytu został pracownik Sekcji świadczeń ds. pieczy zastępczej.

W wyniku prowadzonych postępowań w **2023 r.** wyegzekwowano należność w łącznej kwocie **1 694,07 zł.**

4. Zawieranie porozumień:

- zawieranie porozumień z powiatami;
- rozliczanie kwot związanych z odpłatnością innych powiatów za dzieci umieszczone na terenie Gorzowa Wielkopolskiego;
- sporządzanie not księgowych.

Zawieranie porozumień	2022	2023
liczba zawartych porozumień z powiatami w 2023 r.	17	53
łączna kwota rozliczeń związanych z odpłatnością innych powiatów za dzieci umieszczone na terenie Gorzowa Wielkopolskiego	615 904	748 760
liczba sporządzonych not księgowych	121	168

W mieście Gorzowie Wielkopolskim na dzień **31.12.2023 r.** przebywało łącznie **44 dzieci**, które przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej zamieszkiwały w innych powiatach. W **2023 roku** zostało zawartych **28 nowych porozumień**.

W rodzinach zastępczych na terenie obcych powiatów przebywało na dzień **31.12.2023 r.** **57 dzieci** pochodzących z naszego miasta. Powiaty właściwe ze względu na miejsce zamieszkania rodzin zastępczych zawarły porozumienia (**25 nowych porozumień**) w sprawie ponoszenia wydatków przez Miasto Gorzów Wielkopolski.

5. Prowadzenie rejestrów oraz sprawozdawczości:

- kompletowanie danych o rodzinach niezawodowych, zawodowych, RDD;
- wystawianie zaświadczeń o umieszczeniu dzieci w pieczy dla celów ustalenia praw do świadczenia wychowawczego tzw. 500+ (800+);
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych.

Sekcja świadczeń w **2023 roku** sporządziła **61 sprawozdań** dotyczących pieczy zastępczej m. in.: fundusz pomocy Ukrainie, deinstytucjonalizacja, niezrealizowane postanowienia sądowe, dzieci cudzoziemskie w pieczy zastępczej, informacja o wolnych miejscach w pieczy zastępczej, liczba dzieci w pieczy zastępczej, niepełnosprawność wśród dzieci w pieczy zastępczej, informacja dotycząca miejsc interwencyjnych, sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań, przemoc i wykorzystywanie dzieci w pieczy zastępczej, sprawozdanie z rodzinnej pieczy zastępczej, sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Dodatkowo w związku z ustawą z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 1981), tutejsza Sekcja wystawiła dla rodzin zastępczych oraz dyrektorów placówek, zaświadczenia o umieszczeniu dzieci w pieczy dla celów ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego tzw. 500+ (obecnie 800+).

Ponadto w myśl ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Od kwietnia 2022 r. uruchomiony został teleinformatyczny system za pomocą, którego prowadzona jest ewidencja małoletnich obywateli Ukrainy, którzy po dniu 24.02.2022 r., w związku z konfliktem zbrojnym przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polski. Dodatkowo prowadzona była wewnętrzna ewidencja opiekunów tymczasowych dla małoletnich obywateli Ukrainy. Tabela zawierała szereg danych, między innymi: imię i nazwisko opiekuna oraz dziecka, datę wydania postanowienia, PESEL dziecka i opiekuna, daty urodzenia, adres pobytu opiekuna i dziecka. Na dzień **31.12.2023 r.** na terenie Miasta Gorzowa Wielkopolskiego przebywało **62 opiekunów dla 68 dzieci.**

Liczba opiekunów tymczasowych	2022	2023
liczba opiekunów tymczasowych, którzy przebywają na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego i sprawują opiekę nad małoletnimi.	70	62
liczba opiekunów tymczasowych, którzy wspólnie z małoletnimi opuścili teren miasta Gorzowa Wielkopolskiego.	22	13
liczba opiekunów tymczasowych, którzy pozostali na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego jednakże nie sprawują opieki nad małoletnim (w tym 18-latkowie)	29	37

Liczba małoletnich obywateli Ukrainy	2022	2023
liczba dzieci, które przebywają na terenie Miasta Gorzowa Wielkopolskiego wspólnie z opiekunem tymczasowym.	79	68
liczba dzieci, które opuściły teren miasta Gorzowa Wielkopolskiego.	58	20
liczba dzieci, które pozostały na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego jednakże bezpośrednią opiekę nad nimi przejęła matka biologiczna, która osiedliła się w Gorzowie Wielkopolskim.	6	3
liczba małoletnich, którzy uzyskali pełnoletność	12	24

Łączna liczba opiekunów tymczasowych na dzień **31.12.2023 r.**, którzy przebywali bądź nadal przebywają na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego wyniosła **163 osób** dla łącznej liczby **191** małoletnich obywateli Ukrainy.

6. Zawieranie umów:

- umowy z rodzinami zawodowymi i z prowadzącymi rodzinne domy dziecka;
- umowy z rodzinami pomocowymi;
- umowy z osobami zatrudnionymi do pomocy i przy pracach gospodarskich.

Zawieranie umów	2022	2023
liczba umów z rodzinami zawodowymi	5	7
liczba umów z prowadzącymi rodzinne domy dziecka	3	3
liczba umów z rodzinami pomocowymi	10	7

liczba umów dla osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	6	14
---	---	----

W **2023 r.** Sekcja świadczeń w tym zakresie podjęła następujące czynności:

- przekształcenie zawodowej rodziny zastępczej pełniącą funkcję Rodzinnego Domu Dziecka w zawodową rodzinę zastępczą;
- zawarcie 1 umowy na pełnienie zawodowej rodziny zastępczej;
- zawarcie 1 umowy na zawodową rodzinę zastępczą pełniącą funkcję Rodzinnego Domu Dziecka;
- zawarcie 7 umów z rodzinami pomocowymi, dzięki temu zapewniono opiekę dla 15 dzieci (dla porównania w 2022 r. zawarto 10 umów w celu zapewnienia opieki dla 15 dzieci). Wszystkim rodzinom pomocowym Sekcja świadczeń ustaliła i wypłaciła świadczenia na dzieci (na utrzymanie dziecka oraz dodatek z tytułu niepełnosprawności);
- zawarcie 14 umów zlecenie dla osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich;
- w związku z nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Sekcja sporządziła 7 nowych umów zlecenie dla rodzin zawodowych.

7. Uczestnictwo w zespołach dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej:

Pracownicy Sekcji świadczeń ds. pieczy zastępczej w okresie **od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.** byli członkami następujących zespołów:

- Zespołów dotyczących oceny zasadności pobytu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – 49 zespołów dla 98 dzieci;
- zespołów dotyczących okresowej oceny zasadności pobytu dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych – 31 zespołów dla 164 dzieci;
- zespołów dotyczących oceny rodzin zastępczych – 11 zespołów dla 49 rodzin;
- zespołów kwalifikujących kandydatów na rodziny zastępcze do szkolenia - 3 zespołów - 22 kandydatów

Wnioski z realizacji zadań z zakresu systemu pieczy zastępczej w 2023 roku:

Dzieci trafiające do rodzin zastępczych mają swoje przeżycia i nierzadko bolesne doświadczenia. Praca rodzica zastępczego to ogromna odpowiedzialność i nieustanna praca – trud wkładany codziennie przez 24 godziny – bez świąt i przerw weekendowych, dlatego potrzebne jest stałe, kompleksowe wsparcie dla rodzin zastępczych. Działania prowadzone przez pracowników Zespołu ds. pieczy zastępczej polegają na udzieleniu dziecku takiego wsparcia, aby skutecznie odbudowało relację z innymi, by poczuło się bezpieczne po

opuszczeniu rodzinnego domu i nauczyło się znów ufać dorosłym. Praca w Zespole jest zadaniem bardzo trudnym i odpowiedzialnym, wymaga wiele empatii, zrozumienia, cierpliwości oraz czasu. Wiedza, zaangażowanie i wsparcie pracowników Zespołu jest tutaj absolutnie kluczowe i nieodłączne. Nowatorskie pomysły jakie realizują pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej wykorzystując do tego własne zasoby, przekładają się na postępy wychowanków w rozwijaniu umiejętności radzenia sobie w codziennym życiu oraz pozyskaniu i wzmocnieniu rodziców zastępczych. Zespół ds. pieczy zastępczej prężnie współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Prowadzone działania przekładają się na wzrost liczby rodzin zastępczych i wzmocnienie rodzinnej pieczy zastępczej. Działania podejmowane przez pracowników Zespołu ds. pieczy zastępczej zostały dostrzeżone i docenione w 2023 r. przez Wojewodę Lubuskiego. Pracownicy Zespołu otrzymali tytuł Społecznika Roku 2023 w województwie lubuskim w kategorii działania na rzecz środowiska lokalnego za budowanie kompleksowego systemu wsparcia pieczy zastępczej.

W roku 2023 utrzymano działania ukierunkowane na rozwój rodzinnych form opieki, jako środowisk efektywnych wychowawczo m.in. poprzez stałe, profesjonalne wsparcie istniejących już rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego. Kontynuowano organizację zajęć i szkolenia dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej (m.in. bajkoterapia z elementami arteterapii, gimnastyka mózgu, warsztaty z zakresu uzależnień) oraz zrealizowano działania integrujące środowisko rodzin zastępczych (konkurs plastyczny, ognisko integracyjne, Mikołajki, udział w spektaklach w gorzowskim teatrze i Filharmonii).

W 2023 r. kontynuowano szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych na podstawie zatwierdzonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej programu szkoleniowego pn. „Droga do Domu”. Posiadanie autorskiego programu umożliwia samodzielne kształcenie kandydatów do pełnienia funkcji szeroko rozumianego rodzicielstwa zastępczego bez ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem trenerów z zewnątrz (trenerami programu są pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej).

W 2023 r. tak jak w latach ubiegłych rodzinom zastępczym zawodowym zostało zapewnione wsparcie przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich poprzez zawarcie umów z osobami do pomocy oraz z rodzinami pomocowymi.

W ramach realizacji zadań zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2023 r. złożono 13 pozwów do sądu o zasądzenie alimentów na rzecz 18 dzieci. Sąd orzekł 19 wyroków zasądających alimenty.

W 2023r. wszystkie dzieci, które wymagały izolacji ze środowiska rodzin biologicznych zostały umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej (dotyczy zarówno realizacji

postanowień sądowych jak również zabezpieczeń interwencyjnych). Utworzono dwie zawodowe rodziny zastępcze, w których przebywa 6 dzieci.

Potrzeby wynikające z realizacji zadań zawartych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. Realizacja założeń zwartych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026.
2. Prowadzenie cyklicznej, profesjonalnej kampanii społecznej, adresowanej do potencjalnych kandydatów na rodziny zastępcze.
3. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej - systematyczne zwiększanie liczby niezawodowych rodzin zastępczych i zawodowych rodzin zastępczych, poprzez promowanie rodzicielstwa zastępczego na terenie miasta.
4. Podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi wolontariatu na rzecz pracy z rodzinami zastępczymi oraz dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej.
5. Aplikowanie o środki zewnętrzne w celu zwiększenia oferty kierowanej do rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych.
6. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego.
7. Dalsze prowadzenie grup wsparcia z wykorzystaniem nowych technik, metod, narzędzi.
8. Kontynuowanie współpracy z Sądem i Ośrodkiem Adopcyjnym w celu zwiększenia skuteczności działań (postępowania sądowe, procedury adopcyjne).
9. Kontynuowanie współpracy międzysektorowej w zakresie wzajemnej współpracy w realizacji zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
10. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia osobom usamodzielnianym, w tym zapewnienie dostępu do poradnictwa zawodowego, warsztatów, szkoleń we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.
11. Utworzenie mieszkania treningowego dla osób opuszczających rodziny zastępcze, zwłaszcza z niepełnosprawnością intelektualną.
12. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników realizujących zadania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
13. Kontynuowanie prowadzenia warsztatów i zajęć dla dzieci i rodziców zastępczych oraz szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych.
14. Propagowanie idei rodzinnej pieczy zastępczej.

System wspierania rodziny przeżywającej trudności jest skuteczny wtedy, gdy działania o charakterze profilaktycznym wspierają rodzinę w prawidłowym funkcjonowaniu, wychowaniu

dzieci, przeciwdziałają powstawaniu problemów lub pozwalają je rozwiązać we wczesnej fazie ich wystąpienia. Podstawowym narzędziem pracy na rzecz dziecka jest praca z jego rodziną. Piecza zastępcza powinna mieć charakter okresowy i wszędzie tam, gdzie jest to możliwe zmierzać do integracji dziecka z rodziną. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu wszystkich możliwych form pomocy rodzinie. W procesie rozwoju dziecka istotną rolę odgrywa poczucie bezpieczeństwa oraz prawidłowo wykształcona więź emocjonalna z najbliższymi, zwłaszcza matką. Instytucja rodziny zastępczej została powołana w celu zapewnienia dzieciom opieki w sytuacji występowania problemów rodzinnych uniemożliwiających pozostanie pod opieką rodziców. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej. W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych na terenie działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pozyskując dodatkowe środki na zadania ustawowe oraz aktywizację rodzin zastępczych w kierunku działań na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokłada wszelkich starań, aby proces deinstytucjonalizacji i podnoszenia jakości rodzinnej pieczy zastępczej poprzez zapewnienia dzieciom rodzinnych warunków wychowania traktowany był priorytetowo i realizowany był dla dobra dziecka.

Sporządziła:

Anna Sadzik

Ewa Kowalska - Waleniak

Kamilla Romanowska - Szatan